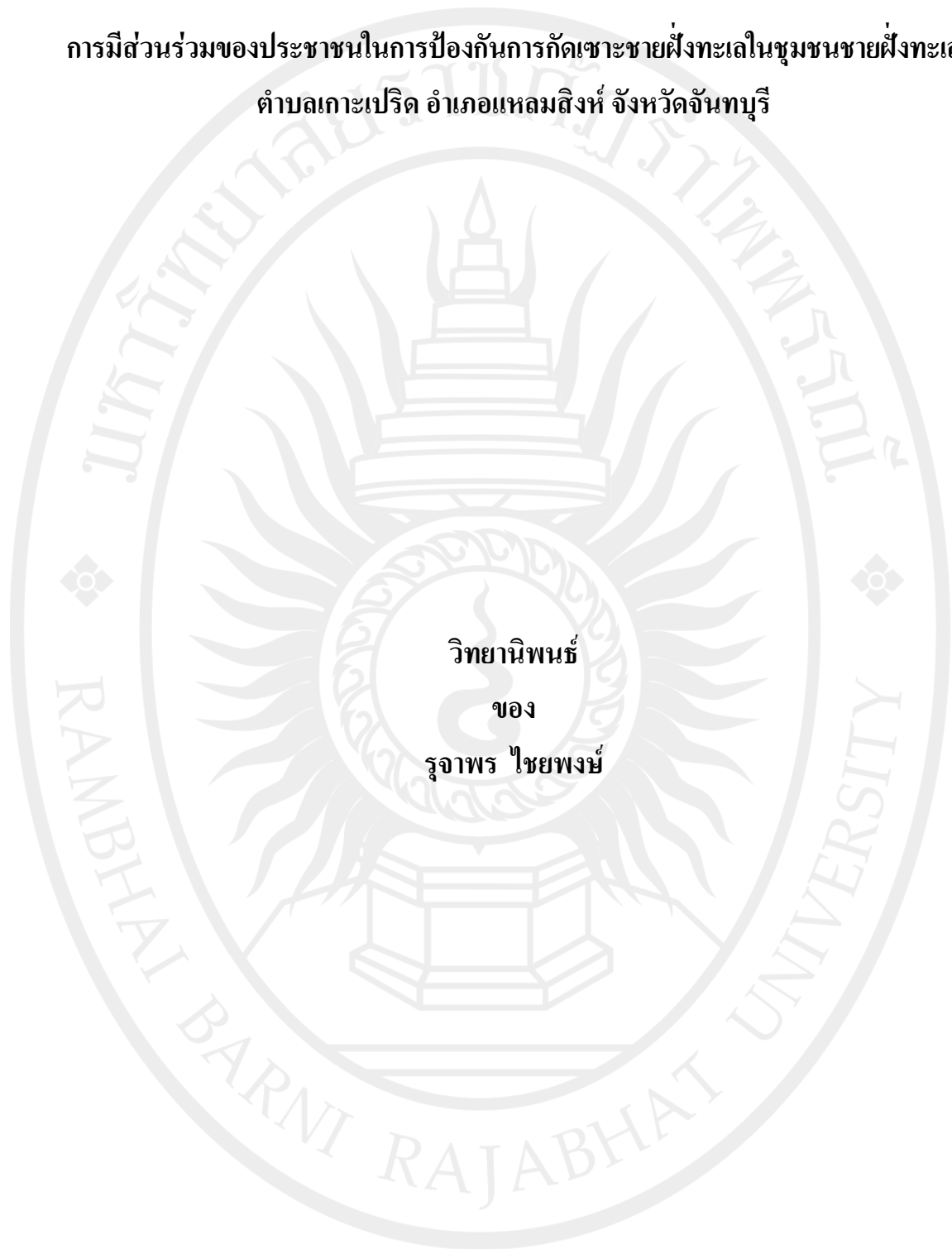

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล
ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

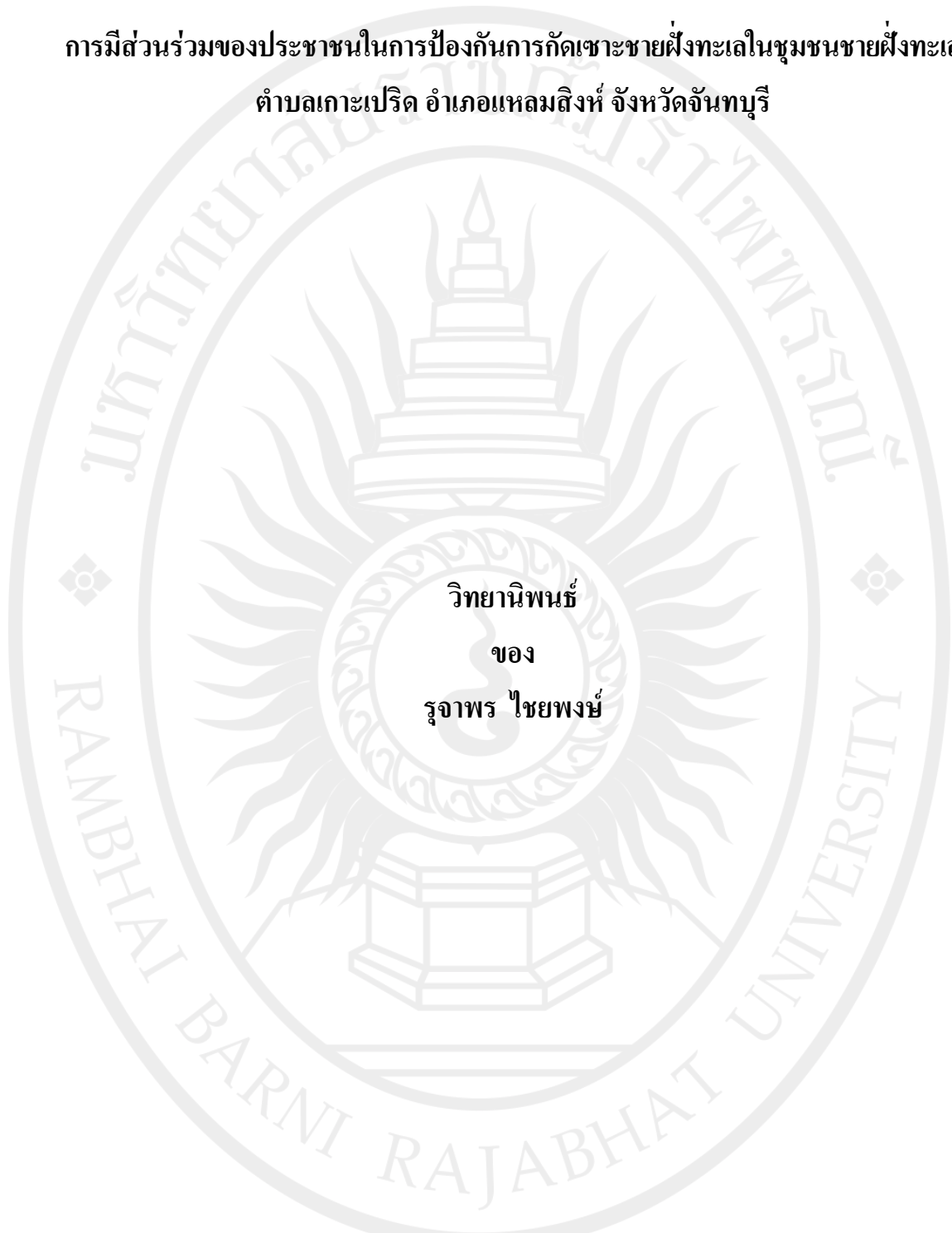

วิทยานิพนธ์
ของ
รุจาพร ไชยพงษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

กันยายน 2555

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล
ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

วิทยานิพนธ์
ของ
รุจอาพร ไชยพงษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
กันยายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

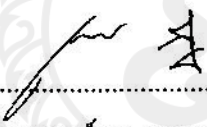
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล
ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ของ

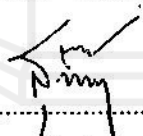
รศ.ไชยพงษ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์นันท์นิตย์ กมลศิริพิชัยพร)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพล สุวรรณฤกษ์)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ดร.ทองธรรม ไชยพงษ์)

..... กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ดร.สุทิตี ชิตติยะ)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร ฉิมเลี้ยง)

วันที่ 1๒ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖

รุจาพร ไชยพงษ์. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล
ในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.
ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพล สุวรรณภูมิ ค.ค. (พัฒนศึกษา) ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.ทรงธรรม ไชยพงษ์ ปร.ค. (เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว) กรรมการ

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการศึกษานี้ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การยอมรับผู้นำชุมชน และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกัน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นประชาชนในตำบลเกาะเปริด จำนวนทั้งสิ้น 216 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t - test Statistic) สถิติทดสอบเอฟ (F-test Statistic) และวิเคราะห์ความแตกต่าง เป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's Test)

จากผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีการยอมรับผู้นำชุมชน และมีการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกัน อยู่โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา และที่อยู่ต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในส่วนของรายได้ การยอมรับผู้นำชุมชน และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Rujaporn Chaiyapong. (2012). **Participation of People for Coastal Erosion Protection in Kohperd, Lamsing, Chanthaburi Community.** Thesis, M.A. (Social Sciences for Development). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Assistance Professor Dr.Khompol Suvarnakuta Ph.D. (Development Education) Chairman

Dr.Songtham Chaiyapong Ph.D. (Postharvest Technology) Committee

Abstracts

The purposes of the research were to study the level of participation of people for coastal erosion protection in Kohperd, Lamsing, Chanthaburi and to compare their participation in case of personal factors, community leadership and benefits of protection. The sample consisted of 216 people in Kohperd district. The instrument was a rating scale questionnaire. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, t - test, F - test and scheffe's test.

The results were : 1) The people participated in the prevention of the coastal erosion at a low level. They accepted the roles of the community leaders and the benefits of the protection at a high level. 2) The people who were different gender, ages and education had different participation significantly at .05 level whereas the others had no difference.

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภูฏ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.ทรงธรรม ไชยพงษ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์นันทนีย์ กมลศิริพิชัยพร ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และดร.สุทิตี ชัดติยะ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ ด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้สละเวลาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของเนื้อหา และความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และขอบพระคุณประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดีในการตอบแบบสอบถาม เหนือสิ่งอื่นใด ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา น้องสาว และคู่สมรสของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจ และการสนับสนุนในทุก ๆ ด้านอย่างดีเสมอมา

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในแนวทางที่ถูกต้อง เหมาะสม และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับใช้กับชุมชนชายฝั่งทะเลอื่น ๆ รวมทั้งยังเป็นแนวทางให้ผู้สนใจได้ทำการศึกษาและวิจัยพัฒนาด้านการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งต่อไปอีกด้วย

รจภาพร ไชยพงษ์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมุติฐานการวิจัย	6
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	8
ความหมายของการมีส่วนร่วม	9
ลักษณะการมีส่วนร่วม	10
ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม	11
ขั้นตอนการมีส่วนร่วม	14
ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	16
แนวคิดเกี่ยวกับการกักเซาะชายฝั่งทะเล	18
ความหมายของชายฝั่งทะเล	18
ประเภทของชายฝั่งทะเล	19
ความสำคัญของชายฝั่งทะเล	20
สาเหตุการกักเซาะชายฝั่ง	22
วิธีการและรูปแบบในการป้องกันแก้ไขปัญหาการกักเซาะชายฝั่งทะเล	23
แนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับผู้นำ	24
ความหมายของผู้นำ	24
ลักษณะของผู้นำ	25
คุณสมบัติของผู้นำ	25
บทบาทหน้าที่ของผู้นำ	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	62
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	62
วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
สรุปผลการวิจัย.....	64
อภิปรายผลการวิจัย.....	66
ข้อเสนอแนะ.....	70
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก.....	77
ภาคผนวก ก ราชนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	78
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	80

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก	หน้า
ภาคผนวก ค แบบสอบถามการวิจัย.....	86
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	94

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แจกแจงจำนวนประชากรแต่ละตำบล.....	32
2 ปัจจัยส่วนบุคคลของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และที่อยู่.....	38
3 จำนวนและร้อยละของระดับการยอมรับผู้นำชุมชนของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี.....	40
4 จำนวนและร้อยละ การยอมรับผู้นำชุมชนของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกเป็นรายชื่อ.....	41
5 จำนวนและร้อยละของระดับการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี.....	42
6 จำนวนและร้อยละ การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกเป็นรายชื่อ.....	42
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี.....	44
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา.....	45
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม.....	46
10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน.....	47
11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการ.....	48

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามเพศ.....	49
13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามอายุ.....	50
14 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอายุ.....	50
15 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่	51
16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามการศึกษา.....	52
17 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามการศึกษา.....	53
18 การเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามการศึกษา เป็นรายคู่.....	54
19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามรายได้.....	55
20 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามรายได้.....	56

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามที่อยู่.....	56
22 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามที่อยู่.....	57
23 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามที่อยู่เป็นรายคู่	58
24 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามการยอมรับผู้นำ.....	59
25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามการยอมรับผู้นำชุมชน....	59
26 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามการรับรู้ถึงประโยชน์.....	60
27 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามการรับรู้ถึงประโยชน์.....	60
28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	61

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ชายฝั่งทะเลของประเทศไทย มีความยาวรวมทั้งสิ้นประมาณ 2,614 กิโลเมตร แบ่งเป็น ชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยมีความยาว 1,660 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเลรวม 17 จังหวัด ชายฝั่งทะเลด้านอันดามันมีความยาว 954 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเลรวม 6 จังหวัด ทั้งนี้ พื้นที่ชายฝั่งทะเลอ่าวไทยด้านตะวันออก ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี ชลบุรี ตราด และ ระยอง รวมทั้งบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกมีเทือกเขาจันทบุรีทอดตัวไปทางตะวันตก จนจดกับเทือกเขาพนมดงรัก มีแม่น้ำสายสำคัญ ได้แก่ แม่น้ำจันทบุรี แม่น้ำตราด แม่น้ำระยอง และ แม่น้ำประแสร์ ซึ่งไหลลงสู่ทะเลอ่าวไทย (วรารัตน์ ตรีชนวัต. 2543 : 3)

ชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันออกของประเทศไทยมีการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ชายฝั่ง เช่น การแปรสภาพป่าชายเลนมาเป็นนาเกลือ การตัดไม้ทำลายป่า การใช้ทรัพยากรดินน้ำอย่างไม่เหมาะสม รวมทั้งปัจจัยจากการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ เช่น การเปลี่ยนแปลงของกระแสน้ำ การเปลี่ยนแปลงของระดับคลื่นและลมทะเล ภาวะโลกร้อน (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. 2551ก : 15)

จากการสำรวจของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่าการกัดเซาะอยู่ในระดับวิกฤติ เนื่องจากบางพื้นที่มีอัตราการกัดเซาะมากกว่า 25 เมตรต่อปี และมีชายฝั่งทะเลจำนวน 30 แห่ง ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะรุนแรงที่สุดของประเทศ อาทิเช่น ชายฝั่งทะเล เกาะแหม่ว-แหลมหญ้า อำเภอลำสมิทธิ จังหวัดจันทบุรี ชายฝั่งทะเลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นต้น

พื้นที่ที่น่าสนใจแห่งหนึ่งที่ประสบปัญหาการกัดเซาะอยู่ในระดับวิกฤติ และส่งผลกระทบต่อชุมชนบริเวณนั้นโดยตรง คือแนวชายฝั่งของตำบลเกาะเปริด อำเภอลำสมิทธิ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งอยู่ในบริเวณปากแม่น้ำจันทบุรี เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นชายฝั่งที่มีลักษณะเป็นหาดเลนส่วนใหญ่ สลับกับหาดทรายเล็กน้อยบางช่วงเป็นที่ใช้ประกอบอาชีพทำนาเกลือ และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ริมชายฝั่ง ปัจจุบันเกิดปัญหาการกัดเซาะตลอดแนวชายฝั่งประมาณ 16 กิโลเมตร (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. 2551 : 7) จากปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการเล่นน้ำของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนติดชายฝั่งทะเลโดยตรง โดยประชาชนต้องการปกป้องรักษาพื้นที่ของชุมชนด้วยตนเอง

โดยบริเวณชุมชนบริเวณบ้านเกาะเปริด หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 และบ้านคลองหก หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะเปริด อำเภอลำสมิทธิ จังหวัดจันทบุรี เป็นชุมชนที่มีพื้นที่

ติดชายฝั่งทะเล และชายฝั่งดังกล่าวมีอัตราการถูกกัดเซาะชายฝั่งอยู่ในระดับวิกฤติเนื่องจากชายฝั่งของชุมชนดังกล่าวมีลักษณะยื่นออกไปในทะเลมากกว่าบริเวณอื่น ๆ ของอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ทำให้ผู้นำชุมชนทำการชักชวนประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ความดูแลร่วมมือกันแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งหลากหลายประการ เช่น มีการนำหินมาทิ้งเป็นขอบคันนาเพื่อป้องกันที่ดินของตนเอง หรือสร้างกำแพงคอนกรีตป้องกันตลิ่งเป็นช่วง ๆ การใช้ไม้ไผ่ปักแล้วใช้ยางรถยนต์สวมไว้ข้างเป็นแห่ง จากวิธีป้องกันต่าง ๆ ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลได้อย่างยั่งยืน แต่สามารถชะลอการกัดเซาะชายฝั่งให้ช้าลง (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. ออนไลน์. 2551ง)

แต่เมื่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งได้ขยายพื้นที่กว้างขึ้น ทำให้ผู้นำชุมชนได้ลุกขึ้นมาปลุกระดมให้ประชาชนหันมาตระหนักถึงผลกระทบที่ได้รับจากการกัดเซาะชายฝั่ง และหาวิธีป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งด้วยความสามารถของชุมชนเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลในการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ โดยเริ่มจากการชักชวนให้ประชาชนมารับฟังถึงผลกระทบที่ประชาชนได้รับ เช่น สถานีสูบน้ำของกรมชลประทาน และบ้านเรือนประชาชนเกิดการพังทลาย คันนากุ้งถูกกัดเซาะจนขาด รวมทั้งปัญหาการจับสัตว์น้ำบริเวณแนวชายฝั่งน้ำตื้นได้ลดน้อยลง เป็นต้น ตลอดจนทางผู้นำชุมชนได้เรียนเชิญให้นักวิชาการมาถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนให้รับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง จนสามารถปลุกจิตสำนึกการอนุรักษ์ชายฝั่งให้กับประชาชน ส่งผลให้เกิดการรวมตัวเพื่อจัดตั้งกลุ่มเพื่ออนุรักษ์แนวชายฝั่งในบริเวณบ้านเกาะเปริด หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 และบ้านคลองหก หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยมีกิจกรรมการป้องกันเพิ่มขึ้นอีกหลายประการ เช่น ปลูกป่าชายเลนในวันสำคัญต่าง ๆ ทำการปรับปรุงกำแพงไม้ไผ่เพื่อป้องกันการกัดเซาะของชายฝั่งทะเลอย่างสม่ำเสมอทุกปี เนื่องจากไม้ไผ่เป็นวัสดุจากธรรมชาติที่ผุพังง่าย จำเป็นต้องทำการซ่อมแซมอยู่เสมอ เป็นต้น

ความสามารถในการจัดการป้องกันชายฝั่งของประชาชน ตลอดจนความตั้งใจ และความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนบ้านเกาะเปริด หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 และบ้านคลองหก หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ทำให้ผู้ศึกษาเกิดความสนใจ ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การยอมรับผู้นำชุมชน และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกัน

ประโยชน์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งนำไปใช้ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในแนวทางที่ถูกต้อง เหมาะสม และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับใช้กับชุมชนชายฝั่งทะเลอื่น ๆ รวมทั้งยังเป็นแนวทางให้ผู้สนใจ ได้ทำการศึกษาและวิจัยพัฒนาด้านการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งต่อไปอีกด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีบริเวณติดชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งประกอบด้วย ประชาชนบ้านเกาะเปริด หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 และบ้านคลองหก หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 599 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเปริด. 2552 : 4)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีบริเวณติดชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งประกอบด้วย ประชาชนบ้านเกาะเปริด หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 และบ้านคลองหก หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 216 คน จากตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550 : 51) และวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น แบ่งได้ดังนี้

2.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล แบ่งได้ดังนี้

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) ระดับการศึกษา
- 4) ระดับรายได้
- 5) ที่อยู่

2.1.2 การยอมรับผู้นำชุมชน

2.1.3 การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกัน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี (โกวิทย์ พวงงาม. 2545 : 8) แบ่งได้ดังนี้

2.2.1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

2.2.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม

2.2.3 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน

2.2.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ร่วมมือกันทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ประกอบด้วย

1.1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

1.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม

1.3 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน

1.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

2. ประชาชน หมายถึง คนที่มีบ้านพักอาศัยอยู่ในเขตชุมชนที่มีบริเวณติดชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งประกอบด้วย ประชาชนบ้านเกาะเปริด หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 และบ้านคลองหก หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

3. **การยอมรับผู้นำชุมชน** หมายถึง ความรู้สึกศรัทธา ความร่วมมือ ความมั่นใจ ความเห็นด้วยกับผู้นำชุมชน การได้รับคำปรึกษา การแสดงความคิดและการยอมรับความคิดเห็นร่วมกัน ตลอดจนความยุติที่ได้รับ และความใส่ใจที่ผู้นำชุมชนมีต่อประชาชน

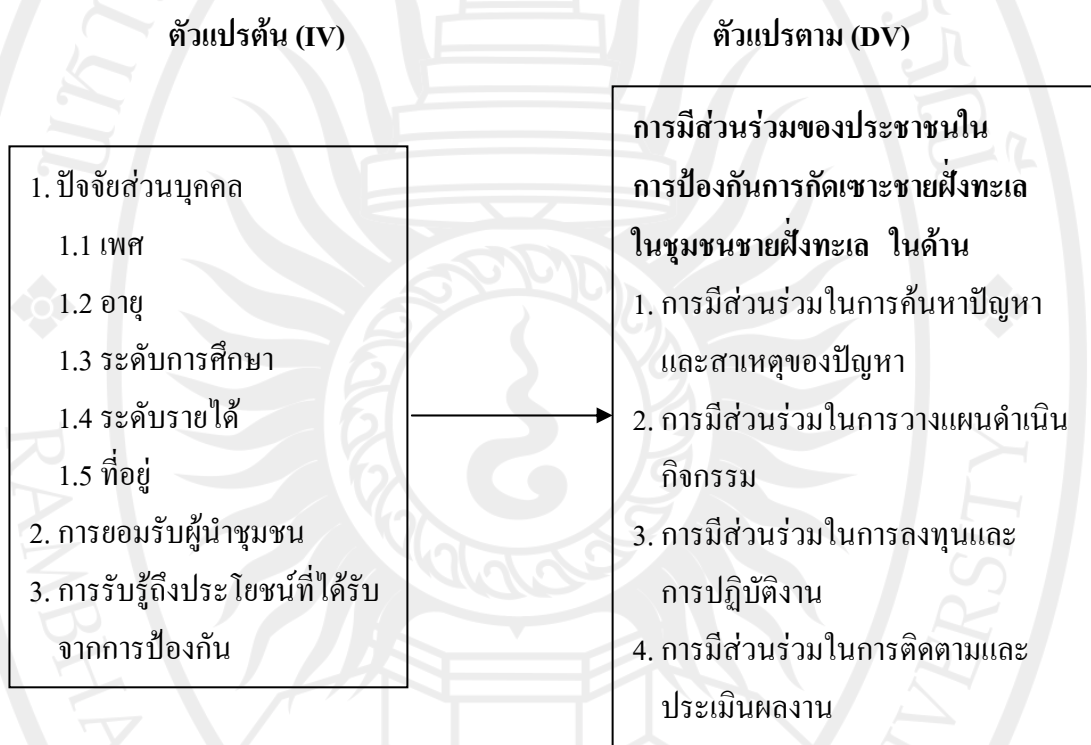
4. **การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกัน** หมายถึง การที่ประชาชนได้รับรู้ถึงการดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งทำให้การกัดเซาะชายฝั่งทะเลลดลง ทำให้ระบบนิเวศป่าชายเลนดีขึ้นและทำให้มีสิ่งมีชีวิตต่างๆ เพิ่มจำนวนมากขึ้น ช่วยลดความรุนแรงของคลื่นลมและกระแสน้ำทะเล ช่วยให้ท่านจับสัตว์น้ำได้มากขึ้น ช่วยลดการอพยพย้ายถิ่นของประชาชนที่อยู่ชายฝั่งทะเล ช่วยสร้างงานให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ช่วยให้ประชาชนมีไม้ใช้สอยมากขึ้น โดยเฉพาะไม้โกงกาง ทำให้เกิดแนวกันชนธรรมชาติได้อย่างถาวร ถือว่าเป็นความภาคภูมิใจของท่านและหมู่บ้าน เสริมสร้างให้ประชาชนในหมู่บ้านตระหนักถึงความสำคัญของดินและป่าชายเลนและการดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งไม่ได้สร้างมลภาวะให้กับสิ่งแวดล้อม

5. **ชายฝั่งทะเล** หมายถึง แนวชายฝั่งเป็นแถบจนถึงบริเวณที่มีลักษณะภูมิประเทศเปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัด มีความกว้างกำหนดไม่ได้แน่นอน อาจเป็นที่ราบ ปากแม่น้ำ หรือเป็นภูเขายื่นออกไป เป็นแนวรอยต่อระหว่างพื้นทวีปหรือพื้นดินติดกับทะเล หรือมหาสมุทร

6. **การกัดเซาะชายฝั่งทะเล** หมายถึง การพังทลาย หรือการทรุดลงของแผ่นดินนับจากแนวชายฝั่งทะเลขึ้นไปบนบกที่มีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ชายฝั่ง การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเล และกระแสน้ำในทะเลอ่าวไทยที่รุนแรง รวมทั้งปัญหาการลดลงของทรัพยากรป่าชายเลนชุมชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิดเกี่ยวกับการกัดเซาะชายฝั่งทะเล แนวคิดการยอมรับผู้นำ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน
2. ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน

3. ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน
4. ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีระดับรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน
5. ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีที่อยู่ของครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน
6. ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีการยอมรับผู้นำชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน
7. ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
  - 1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
  - 1.2 ลักษณะการมีส่วนร่วม
  - 1.3 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม
  - 1.4 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม
  - 1.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการกีดเซาะชายฝั่งทะเล
  - 2.1 ความหมายของชายฝั่งทะเล
  - 2.2 ประเภทของชายฝั่งทะเล
  - 2.3 ความสำคัญของชายฝั่งทะเล
  - 2.4 สาเหตุการกีดเซาะชายฝั่ง
  - 2.5 วิธีการและรูปแบบในการป้องกันแก้ไขปัญหการกีดเซาะชายฝั่งทะเล
3. แนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับผู้นำ
  - 3.1 ความหมายของผู้นำ
  - 3.2 ลักษณะของผู้นำ
  - 3.3 คุณสมบัติของผู้นำ
  - 3.4 บทบาทหน้าที่ของผู้นำ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นต้องให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรม ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเองโดยได้รับความร่วมมือจากทุกองค์กร ทั้งภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กระบวนการดำเนินกิจกรรม มีเป้าหมายและทิศทางเดียวกัน ซึ่งในงานวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้เสนอเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกีดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมงสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นชุมชนที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล และชายฝั่งดังกล่าวมีอัตราการถูกกีดเซาะชายฝั่งอยู่ในระดับวิกฤติ เนื่องจากชายฝั่ง

ของชุมชนดังกล่าวมีลักษณะยื่นออกไปในทะเลมากกว่าบริเวณอื่น ๆ ทำให้ผู้นำชุมชนทำการชักชวนประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ความดูแลร่วมมือกันแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งหลากหลายประการและหาวิธีป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งด้วยความสามารถของชุมชนเองตลอดจนทางผู้นำชุมชนได้เรียนเชิญให้นักวิชาการมาถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนให้รับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง จนสามารถปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ชายฝั่งให้กับประชาชน ส่งผลให้เกิดการรวมตัวเพื่อจัดตั้งกลุ่มเพื่ออนุรักษ์แนวชายฝั่งโดยมีกิจกรรมการป้องกันเพิ่มขึ้นอีกหลายประการ จากข้อความที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาจึงเรียนรู้จากแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการส่งเสริมให้คนเข้ามามีบทบาทร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมแก้ไขปัญหาที่สมาชิก หรือคนภายในชุมชนมีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมกลุ่ม โดยอาจเกี่ยวข้องในลักษณะของการทำงาน กิจกรรม โครงการ หรือการดำเนินงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลาย ๆ เรื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ได้มีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้หลากหลายและมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคลไว้หลายท่านดังนี้

พจนานารถ กริ่งไกร (2545 : 14) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการแสดงออกของบุคคล หรือกลุ่มในการเข้าร่วมกระทำกิจกรรม หรือโครงการในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การร่วมปฏิบัติ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมประชุม ร่วมเป็นกรรมการ ร่วมประชาสัมพันธ์ ร่วมชักชวน ร่วมออกวัสดุ ร่วมออกแรง รวมถึงการจัดการใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดการพัฒนา หรือเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตน

ศิลปคม เอี่ยมวงศ์ (2543 : 17) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ถึงปัญหา หาวิธีการและแนวทางแก้ไข โดยร่วมกันตัดสินใจและวางแผนรวมตลอดจนการปฏิบัติตามกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ และติดตามประเมินผล

ดวงนภา สิทธิธรรม (2544 : 28) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การร่วมมือร่วมปฏิบัติ และร่วมกันรับผิดชอบด้วยความสมัครใจไม่ว่าจะเป็นลักษณะของปัจเจกบุคคลหรือลักษณะกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการเกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์

ยุพาพร รูปงาม (2545 : 6) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ว่า คือ กระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546 : 4) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจ

หรือเคยมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้นและการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

บารุง กูหา (2546 : 17) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง ทำอย่างไร จะได้รับจันทานุมัติในภารกิจนี้จากประชาชนด้วยความเต็มใจ เป็นสิ่งที่ต้องการทำอย่างเร่งด่วน โดยไม่สร้างความแตกแยก พร้อมทั้งต้องมีกระบวนการจัดการความขัดแย้ง ดังนั้นสิ่งหนึ่งที่จะต้องเกิดขึ้น คือ การปฏิรูปกฎหมายที่ล้าสมัยไม่เป็นธรรมชาติหรือขาดวิญญูณของการมองเห็นคุณค่าในความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียม

สรุปแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน คือการเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน โดยสมัครใจเข้าร่วม ทั้งร่างกาย เวลา ความคิด ทุนทรัพย์ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผลกระทบ ผลประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและความต้องการของชุมชน โดยไม่มีใครมากำหนดกรอบที่มาจากบุคคลภายนอก

2. ลักษณะการมีส่วนร่วม

ปาริชาติ วลัยเสถียร (2543 : 139) ได้กล่าวว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตาม ประเมินผลรวมทั้งการรับประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

2.2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.2.1 การมีส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมือง โดยประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้ และการกระจายทรัพยากรของชุมชนอันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตน และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

2.2.2 การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลักโดยกระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาคเพื่อให้ภูมิภาคมีลักษณะเป็นเอกเทศ ให้มีอำนาจทางการเมือง การบริหาร มีอำนาจต่อรองในการจัดสรรทรัพยากร อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน โดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง

นอกจากนี้ สุชาติ จักรพิสุทธิ์ (2547 : 8) ศึกษาเรื่องชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

2.1 ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผลโดยการเปิดโอกาสให้สังคม องค์กรต่างๆ ในชุมชน ประชาชนมีบทบาทหลักตามสิทธิ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ วางแผน การร่วมปฏิบัติและการรับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดด้วยความสมัครใจ

2.2 ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ รวมทั้งค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเองให้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำที่บรรลู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม เกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ

จากแนวคิดและทฤษฎีที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด สามารถแยกประเด็นสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นจากเป้าหมายที่ต้องการค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณี ความผูกพัน การเสริมแรง โอกาส ความสามารถ การสนับสนุน ความคาดหวังในสิ่งที่ต้องการ โดยมีพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของเหตุผล
2. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของค่านิยม
3. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของประเพณี
4. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของความผูกพัน ความสนใจ

โดยสรุป การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น เกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม ซึ่งการเข้าให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้ดำเนินงานจะต้องมีความเข้าใจในวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณีทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

3. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม

การที่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมนั้น มีปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งมีนักวิชาการได้เสนอแนวคิด ดังนี้

ประเวศ วสี (2532 : 22) กล่าว คือ สิ่งที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน เกิดจากความคิดริเริ่มของท้องถิ่น ผู้นำตามธรรมชาติ ผู้นำของชุมชน ผู้นำที่ทางราชการแต่งตั้ง อาจจะไม่ใช่ผู้นำจริงๆ ที่ชาวบ้านยอมรับนับถือ ผู้นำทางธรรมชาติ เป็นชาวบ้าน พระ ผู้ใหญ่บ้าน เป็นใครก็ได้ตามแต่สถานการณ์

นอกจากนี้ ประยูร ศรีประสาธน์ (2542 : 5) ได้นำเสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วมว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม มีด้วยกัน 3 ปัจจัย คือ

3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ

3.2 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้และการเป็นสมาชิกกลุ่ม

3.3 ปัจจัยด้านการสื่อสาร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

ธวัช สิทธิกิจโยธิน (2543 : 21) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมมี 3 ปัจจัย ปัจจัยที่หนึ่ง คือปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ปัจจัยที่สอง คือ ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ปัจจัยที่สาม คือ ปัจจัยทางการสื่อสาร ได้แก่ การติดต่อสื่อสารมวลชนและสื่อบุคคล

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization 1981 : Unpaged) ได้เสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วม 3 ประการ คือ

3.1 ปัจจัยจิตใจ หมายถึง การที่ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ นั้นจะมีเหตุผลที่สำคัญ คือ ประการแรก มองเห็นว่าตนจะได้ผลตอบแทนในสิ่งที่ทำไป และประการที่สองได้รับการเชิญชวนจากบุคคลอื่นให้เข้าร่วมโดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ

3.2 ปัจจัยโครงสร้างของโอกาสหรือช่องทางในการเข้าร่วม หมายถึง การมองเห็นช่องทางในการมีส่วนร่วม และมองเห็นว่าประโยชน์ที่จะได้รับหลังการมีส่วนร่วม ดังนั้นพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบหนึ่ง ประการที่สองมีการกำหนดเวลา และประการที่สามมีการกำหนดลักษณะของกิจกรรมที่แน่นอนว่าจะทำอะไร

3.3 ปัจจัยด้านอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนสามารถมีการกำหนดลักษณะของกิจกรรมที่แน่นอนว่าจะทำอะไรทำให้เป็นประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ส่วนตัว

วิฑูรย์ วิริยะสกุลธรณ์ (2546 : 44) การมีส่วนร่วม (Participation) อันรวมถึงส่วนหนึ่งขององค์ประกอบ 8 หลักในธรรมาภิบาล เกิดจากปัจจัย ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มในกระบวนการการตัดสินใจ

3.2 การมีส่วนร่วมของทั้งชายและหญิง

3.3 การมีส่วนร่วมโดยตรงหรือผ่านตัวแทนอันชอบธรรม

3.4 การให้ข้อมูลแก่ประชาชน

สมควร สุรภพพิศิษฐ์ (2542 : บทคัดย่อ) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โดยมีแนวคิดพื้นฐานของการมีส่วนร่วม โดยกำหนดปัจจัย ดังนี้

3.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 เพศ โดยมีแนวความคิดว่าเพศชายและเพศหญิงมีโอกาสที่จะเข้ามามีส่วนร่วมต่างกัน โดยที่สังคมไทยมีค่านิยมว่า ผู้ชายต้องเป็นผู้นำ ผู้หญิงต้องเป็นผู้ตาม กิจกรรมเพื่อส่วนรวมมักเป็นเรื่องของผู้ชาย

3.1.2 อาชีพ เป็นปัจจัยหนึ่ง ที่มีบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยเฉพาะประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท จะมีการประกอบอาชีพหลายๆ อย่าง แต่ทุกอาชีพก็ต้องพึ่งพาป่าทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม

3.1.3 ระดับการศึกษา การศึกษามีส่วนร่วมให้เกิดความคิด รู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม ทำให้คนมีส่วนร่วมอยู่ด้วยดีขึ้น คนในชนบทมักยกย่องคนที่มีความรู้ ภาควิชาการเหตุการณ์ต่างๆ ได้กว้างกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย

3.1.4 รายได้ สิ่งกำหนดฐานะทางเศรษฐกิจได้ดีตัวหนึ่ง กล่าวคือ คนที่มีรายได้ หรือมีรายได้สูงย่อมมีอำนาจที่จะทำอะไรๆ ได้มากกว่าคนจน ซึ่งต้องคำนึงถึงเรื่องปากท้องเสียก่อน เรื่องส่วนรวมเป็นสิ่งที่มาทีหลัง

3.1.5 ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน เป็นสิ่งหนึ่งที่มีบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

3.1.6 การได้รับข่าวสารในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การรับรู้ข่าวสาร และการสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตมนุษย์

3.1.7 การเป็นสมาชิกกลุ่มในสังคม เป็นสิ่งหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการเข้าร่วม กิจกรรมของประชาชน เพราะการเป็นสมาชิกกลุ่มนั้น ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3.1.8 จำนวนแรงงานในครัวเรือน ครอบครัวใดที่มีสมาชิกในครัวเรือนมาก ย่อมมีโอกาสที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมได้มากกว่าครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อย

3.1.9 การมีอาชีพรองเป็นการเสริมรายได้ของครอบครัว ดังนั้นครัวเรือนใด ที่มีอาชีพรองย่อมแสดงว่ามีรายได้มากกว่าครัวเรือนที่ไม่มีอาชีพรอง

3.1.10 ขนาดพื้นที่ถือครองครอง ครัวเรือนใดมีพื้นที่ถือครองที่ดินมาก ย่อมแสดงว่ามีฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมมีโอกาสเข้าไปร่วมกิจกรรมได้มากกว่าครัวเรือนที่มีพื้นที่ถือครองที่ดินน้อย

สรุป โดยภาพรวมแล้วปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ได้แก่ ตัวบุคคล ครอบครัว ผู้นำ คนภายในชุมชน คนภายนอกชุมชน การสื่อสาร ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี เศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง ประวัติศาสตร์ แม้กระทั่งอายุ เพศ รายได้ อาชีพ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เป็นตัวก่อให้เกิด การกระทำในลักษณะการมีส่วนร่วม ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมหรือสถานการณ์ ในแต่ละช่วงเวลาที่เกิดขึ้นกับชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นด้วย

4. ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

ในการกระทำของมนุษย์ที่ก่อให้เกิดกระบวนการหรือกิจกรรมต่างๆ ขึ้นได้มีการแบ่งขั้นตอนหรือวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมมีการจัดแบ่งไว้หลายลักษณะ ซึ่งมีนักวิชาการหลายคนได้กำหนดไว้หลายรูปแบบ ดังนี้

นอกจากนี้ อภิญา กังสนารักษ์ (2544 : 15) ได้นำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า ชุมชนต้องมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือ

4.1 การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการและร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ

4.2 การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากรและแหล่งวิทยาการที่จะใช้ในโครงการ

4.3 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน

4.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการเพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่องหรือประเมินผลรวมทั้งโครงการในคราวเดียวกันได้

โกวิท พวงงาม (2545 : 8) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชน ในการพัฒนา ควรจะมี 4 ขั้นตอน คือ

4.1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวบ้านยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์ เพราะชาวบ้านจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น

4.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวบ้านรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน

4.3 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวบ้านสามารถคิดค้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวบ้านย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้น ได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความสำเร็จลำบาก

สำนักมาตรฐานการศึกษาสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย (2545 : 116) ยังได้ กล่าวถึง การมีส่วนร่วม ในขั้นตอนของการพัฒนา 5 ขั้น ดังนี้

4.1 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชน ตลอดจนกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

4.2 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการ กำหนด นโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

4.3 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วม บริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

4.4 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้จากการพัฒนาหรือยอมรับผลประโยชน์ อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

4.5 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วม ประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

อกิน รพีพัฒน์ (2547 : 49) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

4.1 การกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข

4.2 การตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนพัฒนา แก้ไขปัญหา

4.3 การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน

4.4 การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

นอกจากนี้ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2546 : 26) ได้เสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วม ใน 2 ลักษณะ ได้แก่

4.1 ลักษณะที่ 1 มีขั้นตอน ดังนี้

4.1.1 การคิด

4.1.2 การตัดสินใจ

4.1.3 การวางแผน

4.1.4 การลงมือปฏิบัติ

4.2 ลักษณะที่ 2 มีขั้นตอน ดังนี้

4.2.1 การกำหนดปัญหา

4.2.2 การวางแผน

4.2.3 การดำเนินงาน

4.2.4 การประเมินผล

4.2.5 การบำรุงรักษาและพัฒนาให้คงไว้

สรุป ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมที่สำคัญเริ่มจากการเข้าไปร่วมคิดค้นหาสาเหตุ วางแผนปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ และร่วมกันติดตามผลที่เกิดจากการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ สิ่งที่ได้ร่วมกันทำนั้นบรรลุจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้จะต้องหาวิธีการที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เป็นที่กำหนดเป้าหมายไว้ หรือหากแม้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ก็ต้องทำการประเมินผลที่เกิดขึ้นว่ามีประโยชน์มากน้อยเพียงใด จากการที่ได้ร่วมกันปฏิบัติในแต่ละขั้น

5. ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมี 5 ทฤษฎี ซึ่งอकिन รพีพัฒน์ (2527 : 2 - 3) ได้สรุปไว้ ดังนี้

5.1 ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion)

มาสโลว์ (อकिन รพีพัฒน์. 2527 : 7 - 8 ; อ้างอิงจาก Maslow. 1970. **Motivation and Personality**. P.13) กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน และถ้าจะให้เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม

โดยเฉพาะในเรื่องความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่เรียกว่า ลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปมาก มีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้

5.1.1 ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Survival Need) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

5.1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต (Safety and Security Needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

5.1.3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

5.1.4 ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self-Esteem Needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถและความสำคัญของบุคคล

5.1.5 ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการในระบบสูงสุด ที่อยากจะทำให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิด ของตนเอง เพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการ พิเศษของบุคคล ที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

5.2 ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale)

คนเรามีความต้องการทางกายและใจ ถ้าคนมีขวัญดีพอ ผลของการทำงานจะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็ต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั่นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอารัศเอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะเกิดสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคล และขวัญของกลุ่ม ดังนั้น จะเป็นไปได้ว่าขวัญของคนเราโดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน (ยุพาพร รูปงาม. 2545 : 8)

5.3 ทฤษฎีสร้างความรู้รักชาตินิยม (Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าสู่การมีส่วนร่วมคือ การสร้างความรู้รักชาตินิยมให้เกิดขึ้น หมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศ หรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดี ผูกพันต่อท้องถิ่น (ยุพาพร รูปงาม. 2545 : 8)

5.4 ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการร่วมกลุ่มคนจูงใจไปยังเป้าประสงค์โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (Positive Leader) ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ (Dynamic Leader) และผู้นำไม่มีกิจ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ ที่เรียกว่า ผู้นำนิเสธ (Negative Leader) ผลของการให้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดีย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดีนั่นเอง (ยุพาพร รูปงาม. 2545 : 8)

5.5 ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ย่างเพราะใช้กฎหมาย ระเบียบแบบแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดดีที่สุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็น ของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหารเป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผลประโยชน์ (ยุพาพร รูปงาม. 2545 : 8 - 9)

สรุป จากทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ คือ ชุมชนใดที่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใด ก็จะทำให้การพัฒนาชุมชนนั้นสามารถเป็นไปได้โดยสะดวกและสามารถดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ ทั้งนี้โดยมีความเชื่อพื้นฐานที่ว่าคนมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงคุณค่าของความคิดและสมรรถภาพของคนเรานั้น จะไม่มีความหมายถ้าหากขาดการมีส่วนร่วมกับบุคคลอื่น

แนวคิดเกี่ยวกับการกัดเซาะชายฝั่งทะเล

ชายฝั่งทะเลเป็นระบบนิเวศหนึ่งที่มีคุณค่าและมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ ด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่ามากมาย ต่อระบบนิเวศวิทยา สังคมและเศรษฐกิจ ปัจจุบันพื้นที่ชายฝั่งทะเลของประเทศไทยได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ มากมาย อย่างเช่น ชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันออกของประเทศไทยมีการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ชายฝั่ง เช่น การแปรสภาพป่าชายเลนมาเป็นนาุ้ง การตัดไม้ทำลายป่า การใช้ทรัพยากรดินน้ำอย่างไม่เหมาะสมรวมทั้งปัจจัยจากการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ เช่น การเปลี่ยนแปลงของกระแสลม การเปลี่ยนแปลงของระดับคลื่นและลมทะเล ภาวะโลกร้อน จากการสำรวจของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่าการกัดเซาะอยู่ในระดับวิกฤติ เนื่องจากบางพื้นที่มีอัตราการกัดเซาะมากกว่า 25 เมตรต่อปี และมีชายฝั่งทะเลจำนวน 30 แห่ง ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะรุนแรงที่สุดของประเทศ อาทิเช่น ชายฝั่งทะเล เกาะแมว-แหลมหญ้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ชายฝั่งทะเลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นต้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวคิดเกี่ยวกับชายฝั่งทะเล ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของชายฝั่งทะเล

ธีระยุทธ ภูเพ็ชร (2535 : 77) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า พื้นที่ชายฝั่งทะเลว่าเป็น ส่วนหนึ่งของพื้นที่ดินที่ได้รับอิทธิพลจากทะเล และขณะเดียวกันก็รวมถึงส่วนของทะเล ซึ่งได้รับอิทธิพลจากแผ่นดินด้วย ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าภายใต้พื้นที่ชายฝั่งทะเลนั้นจะครอบคลุมเกี่ยวกับระบบนิเวศหลายชนิด ซึ่งมีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

สิน สินสกุล (2545 : 5) ได้ให้คำจำกัดความว่า ชายฝั่งทะเล หมายถึง รอยต่อระหว่างทะเลกับแผ่นดินที่มีลักษณะธรรมชาติทางธรณีวิทยาเป็นรูปแบบเฉพาะอย่างเห็นเด่นชัดและมีการเปลี่ยนแปลงเสมอ เพื่อให้คงสภาพอยู่ได้ตามสภาวะแวดล้อมชายฝั่งที่เปลี่ยนไป อาณาเขตของชายฝั่งทะเลจึงไม่แน่นอน

สรุปว่า ชายฝั่งทะเล หมายถึง ที่ดินนับตั้งแต่แนวเขตถอยร่น ที่เป็นแนวกันชนธรรมชาติ รวมถึง ที่ดินบริเวณหาดทราย หาดกรวด หาดหิน หาดเลน ที่ดินปากแม่น้ำที่มีอิทธิพลของน้ำทะเลเข้าถึงพื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่ง พรุชายฝั่ง หนอง บึง บ่อ ทะเล รวมทั้งเนินดิน เนินทราย กองหิน ป่าชายเลน ป่าชายหาด ป่าหิน ในพื้นที่หาดสาธารณะและหาดทั้งปวง จนถึงแนวน้ำลงต่ำสุด

2. ประเภทของชายฝั่งทะเล

ลักษณะภูมิประเทศของชายฝั่งทะเลแต่ละแห่งนั้น จะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะทางธรณีวิทยาของหินเปลือกโลกที่ประกอบเป็นชายฝั่งและอิทธิพลจากการกระทำของคลื่นลมและกระแสน้ำในบริเวณนั้นในทางภูมิศาสตร์จะจำแนกชายฝั่งตามลักษณะการดำเนินและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็น 5 ประเภทใหญ่ ๆ คือ (คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. ออนไลน์. 2554)

2.1 ชายฝั่งทะเลยุบจม (Submerged Shoreline)

เป็นชายฝั่งทะเลที่เกิดขึ้นจากการที่เปลือกโลกในบริเวณริมฝั่งทะเลยุบจมตัวลงหรือการที่น้ำทะเลยกระดับขึ้น ทำให้บริเวณที่เคยโผล่พ้นระดับน้ำทะเลจมอยู่ใต้น้ำ ชายฝั่งทะเลประเภทนี้ส่วนใหญ่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นหน้าผาชัน ไม่ค่อยมีที่ราบชายฝั่งทะเล และแนวชายฝั่งทะเลมีลักษณะเว้าแหว่งมาก หากลักษณะภูมิประเทศเดิมเป็นภูเขาเมื่อเกิดการยุบจมตัวมักก่อให้เกิดเกาะต่างๆ บริเวณชายฝั่งทะเลยุบตัวในประเทศไทย ได้แก่ แถบจังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล การยุบตัวของชายฝั่งทะเลบริเวณนี้มีผลทำให้น้ำทะเลไหลท่วมเข้ามา เช่น บริเวณอ่าวพังงา ซึ่งภายในมีเกาะขนาดเล็กเรียงรายอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งเกาะเหล่านี้คือภูเขาหินปูนที่โผล่พ้นน้ำขึ้นมานั่นเอง

2.2 ชายฝั่งทะเลยกตัว (Emerged Shoreline)

เป็นชายฝั่งทะเลที่เกิดจากการที่เปลือกโลกยกตัวขึ้น หรือน้ำทะเลมีการลงทำให้บริเวณที่เคยจมอยู่ใต้วงน้ำทะเลโผล่ขึ้นมา ถ้าหากแผ่นดินที่เคยจมตัวอยู่ใต้วงน้ำทะเลเป็นบริเวณที่มีตะกอน กรวด ทราย ตกทับถมกันมาเป็นเวลานาน จะทำให้เกิดที่ราบชายฝั่งที่มีบริเวณกว้าง และมีแนวชายฝั่งเรียบตรงไม่ค่อยเว้าแหว่งมาก ชายฝั่งทะเลลักษณะนี้พบได้ทั่วไปในบริเวณภาคใต้ฝั่งตะวันออกของประเทศไทยตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงมาถึงจังหวัดนครศรีธรรมราช ชายฝั่งทะเลยกตัวบางแห่งอาจมีฝั่งชันและมีลักษณะเป็นภูเขา เนื่องมาจากลักษณะภูมิประเทศเดิมที่อยู่ใต้ทะเล

มีความลาดชันมาก เช่น ชายฝั่งทะเลตะวันออกบริเวณอ่าวพัทยา อ่าวสัตหีบ และอ่าวศรีราชา จังหวัดชลบุรี

2.3 ชายฝั่งทะเลคงระดับ (Neutral Shoreline)

ชายฝั่งทะเลคงระดับ หมายถึง ชายฝั่งทะเลที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ระหว่างระดับน้ำทะเลและบริเวณชายฝั่งของทวีป แต่ยังคงมีการทับถมของตะกอนต่างๆ เกิดขึ้นลักษณะชายฝั่งทะเลประเภทนี้ ได้แก่ ชายฝั่งดินตะกอนรูปพัด ชายฝั่งดินคอนสามเหลี่ยม ชายฝั่งแบบภูเขาไฟ ชายฝั่งแนวหิน ปะการัง ชายฝั่งหินปะการังแนวขวางและชายฝั่งปะการังรูปวงแหวน

2.4 ชายฝั่งทะเลรอยเลื่อน (Fault Shoreline)

เป็นชายฝั่งทะเลที่เกิดจากการเคลื่อนตัวของเปลือกโลกตามบริเวณชายฝั่งทะเล ถ้ารอยเลื่อนมีแนวเลื่อนลงไปทางทะเลจะทำให้ระดับของทะเลลึกลงไป หรือถ้ารอยเลื่อนมีแนวเลื่อนลึกลงไปทางพื้นดินจะทำให้ น้ำทะเลไหลเข้ามาในบริเวณ

2.5 ชายฝั่งทะเลแบบผสม (Compound Shoreline)

เป็นชายฝั่งทะเลที่เกิดจากหลายๆ ลักษณะที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ชายฝั่งทะเลประเภทต่างๆ เหล่านี้ จะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งในรูปแบบของการกัดเซาะและการทับถม โดยมีตัวการที่สำคัญคือ คลื่นลม และกระแสน้ำ ชายฝั่งทะเลแบบผสมเป็นลักษณะชายฝั่งที่มีการผสมผสานกันหลายแบบจนไม่สามารถจำแนกเป็นแบบใดแบบหนึ่งได้ชัดเจนลงไปได้อาจมีลักษณะร่วมกันของชายฝั่งตั้งแต่สองชนิดขึ้นไป ซึ่งเป็นลักษณะแนวชายฝั่ง ส่วนใหญ่บนโลกสรุปลักษณะภูมิประเทศของชายฝั่งทะเลแต่ละแห่งนั้น จะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะทางธรณีวิทยาของหินเปลือกโลกที่ประกอบเป็นชายฝั่งและอิทธิพลจากการกระทำของคลื่นลมและกระแสน้ำในบริเวณนั้น ในทางภูมิศาสตร์จะจำแนกชายฝั่งตามลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็น 5 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ชายฝั่งทะเลยุบจม ชายฝั่งทะเลยกตัว ชายฝั่งทะเลคงระดับ ชายฝั่งทะเลรอยเลื่อน และชายฝั่งทะเลแบบผสม

3. ความสำคัญของชายฝั่งทะเล

ชายฝั่งทะเลของประเทศไทยมีความยาวรวมประมาณ 2,614 กิโลเมตร แบ่งเป็นชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยมีความยาว 1,660 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเลรวม 17 จังหวัด ประกอบด้วย ตรัง จันทบุรี ระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี นราธิวาส ชายฝั่งทะเลด้านอันดามันมีความยาว 954 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเลรวม 6 จังหวัด ประกอบด้วย ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง สตูล ชายฝั่งทะเลของประเทศไทยเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่ามากมายต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และนิเวศวิทยา (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2551 : 8) ดังนี้

3.1 ด้านระบบนิเวศชายฝั่งทะเล

ระบบนิเวศชายฝั่งทะเลเป็นพื้นที่ต่อเนื่องระหว่างระบบนิเวศทางบกและทางทะเล (Ecotone) ประกอบด้วยทรัพยากรชายฝั่งทะเลที่สำคัญ อาทิ ป่าชายเลน ปะการัง และหญ้าทะเล ซึ่งทั้ง 3 ระบบนิเวศนี้มีความสัมพันธ์กันและแต่ละระดับยังทำหน้าที่เป็นแหล่งวางไข่ แหล่งเลี้ยงตัว แหล่งหลบภัย และแหล่งหากินของทรัพยากรสัตว์น้ำอีกด้วย นอกจากนี้ทั้ง 3 ระบบนิเวศยังมีคุณค่าที่มีอาจประเมินได้ คือ การมีส่วนร่วมในการป้องกันแนวชายฝั่งจากการกัดเซาะและยังช่วยบรรเทาหรือลดความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดจากภัยธรรมชาติด้วย (คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2551 : 3)

3.2 ด้านเศรษฐกิจ

ตามแนวชายฝั่งทะเลเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญของทรัพยากรสัตว์น้ำเพื่อการส่งออกโดยมูลค่าของผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำทะเล และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทะเลสามารถสร้างรายได้เข้าประเทศคิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจประมาณ 5,400 ถึง 7,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี

3.3 ด้านอุตสาหกรรม

พื้นที่ชายฝั่งได้ถูกนำมาใช้เป็นพื้นฐานนำในการพัฒนาอุตสาหกรรม ทั้งในระดับการพัฒนาประเทศและในระดับโครงการ เช่น บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก โครงการทำเรื่อน้ำลึกต่างๆ เช่น ทำเรื่อน้ำลึกแหลมฉบัง มาบตาพุด ทำเรื่อน้ำลึกสงขลา และทำเรื่อน้ำลึกภูเก็ต รวมทั้งทำเรื่อชายฝั่งต่างๆ ของทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาล

3.4 ด้านการท่องเที่ยว

ชายฝั่งทะเลของประเทศไทยเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง และได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ตลอดจนเป็นที่ตั้งของพื้นที่เป้าหมายหลักตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวไทย อาทิ เช่น ชลบุรี (พัทยา) ระยอง ประจวบคีรีขันธ์ (หัวหิน) เพชรบุรี (ชะอำ) นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต และกระบี่ ซึ่งสามารถสร้างอาชีพและการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น รวมทั้งทำให้เกิดการพัฒนาเพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามในระยะเวลาที่ผ่านมาการสูญเสียพื้นที่ชายหาดท่องเที่ยวอันเนื่องมาจากกระบวนการกัดเซาะชายฝั่งทะเลทำให้พื้นที่ชายหาดซึ่งเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศมีสภาพเสื่อมโทรมและลดคุณค่าลง

สรุป หาดทรายและชายฝั่งทะเลเป็นระบบนิเวศหนึ่งที่มีคุณค่าและมีความสำคัญเนื่องจากเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ ด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่ามากมาย ต่อระบบนิเวศวิทยา สังคมและเศรษฐกิจ ปัจจุบันพื้นที่ชายฝั่งทะเลของประเทศไทยได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ มากมาย นอกจากความสวยงามของหาดทรายที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแล้วนั้น หาดทรายยังมีบทบาทและความสำคัญต่อระบบนิเวศด้านอื่นๆ อีกมากมาย

4. สาเหตุการกัดเซาะชายฝั่ง

การกัดเซาะชายฝั่ง เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของชายฝั่งทะเลที่เกิดขึ้นตลอดเวลา จากการกัดเซาะของคลื่นหรือลม ตะกอนจากที่หนึ่งไปตกทับถมในอีกบริเวณหนึ่ง ทำให้แนวของชายฝั่งเดิมเปลี่ยนแปลงไป บริเวณที่มีตะกอนเคลื่อนเข้ามาน้อยกว่าปริมาณที่ตะกอนเคลื่อนออกไป ถือว่าเป็นบริเวณที่มีการกัดเซาะชายฝั่ง สาเหตุหลักของการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งแบ่งได้เป็น 2 สาเหตุหลัก คือ

4.1 การเปลี่ยนแปลงชายฝั่งโดยกระบวนการตามธรรมชาติ

เกิดจากการกัดเซาะของคลื่นและลม วาตภัย อุทกภัย หรือจากกิจกรรมของสิ่งมีชีวิตในบริเวณนั้น โดยคลื่นเป็นตัวการสำคัญในการเปลี่ยนแปลงลักษณะของตะกอนและทรายชายฝั่ง

4.1.1 ลมพายุและมรสุม ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงแนวชายฝั่งตามธรรมชาติในรอบปี เช่น แนวชายฝั่งฝั่งตะวันออกมีปริมาตรทรายตามแนวชายฝั่งลดลงในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ แต่จะมีปริมาณมากขึ้นในช่วงมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และกรณีลมพายุขนาดใหญ่พัดเข้าสู่ชายฝั่งอ่าวไทย ก็ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของแนวชายฝั่งเช่นกัน

4.1.2 กระแสน้ำ และภาวะน้ำขึ้น-น้ำลง ทำให้เกิดการเคลื่อนตัวของตะกอนและมวลทรายบริเวณชายฝั่ง ซึ่งเป็นตัวการสำคัญของการกัดเซาะและการงอกของแผ่นดินในบางบริเวณ

4.1.3 ลักษณะทางกายภาพของชายฝั่งทะเล ลักษณะของชายฝั่งที่ต่างกันทำให้การกัดเซาะแต่ละบริเวณไม่เท่ากัน ในบริเวณอ่าวจะได้รับการกัดเซาะน้อยกว่าบริเวณทะเลเปิด เช่น บริเวณอ่าวไทยตอนล่างจะได้รับผลกระทบรุนแรงเมื่อเกิดพายุที่ก่อตัวในทะเลจีนใต้ คลื่นจะเคลื่อนมากระทบแนวชายฝั่งโดยตรงเนื่องจากเป็นทะเลเปิด และในพื้นที่ชายฝั่งที่ลาดชันน้อยจะเกิดการกัดเซาะน้อยกว่าบริเวณที่ชายฝั่งมีความลาดชันมาก

4.2 การเปลี่ยนแปลงชายฝั่งโดยกิจกรรมของมนุษย์

กิจกรรมของมนุษย์ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงของแนวชายฝั่งจากการมุ่งเน้นพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยใช้ทรัพยากรเป็นฐานการผลิต แต่กลับให้ความสำคัญในการรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรน้อยเกินไป ทำให้ทรัพยากรที่มีความสำคัญถูกทำลายและเสื่อมโทรมลงทุกขณะ กิจกรรมที่เร่งกระบวนการกัดเซาะชายฝั่งให้รุนแรงมากขึ้น ได้แก่

4.2.1 การพัฒนาขนาดใหญ่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเล เช่น การสร้างท่าเรือน้ำลึก ถนนเลียบชายฝั่ง และถมทะเลเพื่อสร้างสิ่งก่อสร้างต่างๆ ในเขตนิคมอุตสาหกรรม เพื่อรองรับการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

4.2.2 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งเน้นการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น สร้างโรงแรม ที่พัก เส้นทางคมนาคม เกิดการรุกล้ำเข้าไปแนวสันทรายชายฝั่ง ซึ่งเป็นปราการที่ป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งตามธรรมชาติ

4.2.3 การสร้างเขื่อน ฝายหรืออ่างเก็บน้ำตื้นน้ำ โครงสร้างเหล่านี้มีผลให้ตะกอนที่ไหลตามแม่น้ำมาสะสมบริเวณปากแม่น้ำมีปริมาณลดลง ขาดตะกอนที่จะเติมทดแทนส่วนตะกอนเก่าที่ถูกพัดพาไปบริเวณอื่น โดยกระแสน้ำ ทำให้เกิดการกัดเซาะแนวชายฝั่งอย่างต่อเนื่อง เช่น ชายฝั่งทะเลบางขุนเทียน เป็นต้น

4.2.4 การบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าชายเลน เพื่อพัฒนาเป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ป่าชายเลนมีความสำคัญหลายประการ ประการหนึ่งคือ ช่วยดักและตกตะกอน โคลนทำให้เกิดดินงอกตามแนวชายฝั่ง และเป็นกำแพงป้องกันกระแสน้ำและลมป้องกันการพังทลายของแนวชายฝั่งด้วย

4.2.5 การสูบน้ำบาดาล ทำให้เกิดการทรุดตัวของแผ่นดิน และจะมีส่วนให้การกัดเซาะชายฝั่งเกิดความรุนแรงมากขึ้น เช่น การกัดเซาะในพื้นที่อ่าวไทยตอนบน จากปัญหาการทรุดตัว เนื่องจากการสูบน้ำบาดาลเกินศักยภาพในพื้นที่กรุงเทพฯ และสมุทรปราการ

4.2.6 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ส่งผลกระทบระบบนิเวศชายฝั่งและปะการัง สภาพอากาศแปรปรวน โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเล จะส่งผลกระทบต่อชายฝั่งทะเลทั่วประเทศ และอาจก่อให้เกิดปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งอีกด้วย

สรุปการกัดเซาะชายฝั่ง มีสาเหตุทางกายภาพ จากทั้งอิทธิพลทางธรรมชาติ เช่น การเกิดมรสุม พายุที่รุนแรง และระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลก หรือภาวะโลกร้อน ส่วนสาเหตุจากการกระทำของมนุษย์มีมากกว่า เช่น การสร้างเขื่อน ฝายเก็บกักน้ำที่ไม่ปล่อยให้ตะกอนดินไหลลงมาตามแม่น้ำลงมาตามชายฝั่งทะเล การไม่ควบคุมปริมาณการขุดทรายในแม่น้ำและชายหาด การขุดบ่อล่อดินบริเวณชายหาดเพื่อนำดินไปขาย การขุดลอกร่องน้ำ ทำให้ดินชายฝั่งไหลเลื่อนลงมาแทนที่ การใช้น้ำบาดาล หรือใช้น้ำใต้ดินมากเกินไปจนทำให้พื้นดินบริเวณนั้นทรุดตัว ถูกคลื่นและกระแสน้ำกัดเซาะได้ง่าย การสร้างสิ่งกีดขวางกระแสน้ำที่พัดพาตะกอนดินทรายให้เปลี่ยนทิศทาง ทำให้เกิดการกัดเซาะในอีกทิศทางอย่างรุนแรง นอกจากนี้ การที่ระบบนิเวศชายฝั่งซึ่งเป็นสิ่งเกาะยึดชายฝั่งและทอนกำลังแรงของคลื่นลง เช่น ป่าชายเลน แหล่งหญ้าทะเล และแนวปะการัง ถูกทำลายลงก็ทำให้ชายฝั่งถูกกัดเซาะได้ง่าย

5. วิธีการและรูปแบบในการป้องกันแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล

วิธีการในการป้องกันแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลมีใช้กันอยู่ในประเทศไทย

4 วิธี คือ

5.1 การสร้างเสถียรภาพของชายฝั่งทะเล โดยใช้โครงการ (Hard Stabilization) เช่น กำแพงกันคลื่นชายฝั่ง (Sea Walls) รอก (Groins) และกองหินป้องกันคลื่นนอกชายฝั่ง (Detached Breakwaters) เป็นต้น

5.2 การสร้างเสถียรภาพของชายฝั่งทะเล โดยไม่ใช่โครงสร้าง (Soft Stabilization) เช่น การบูรณะชายหาดด้วยการเสริมทราย และการควบคุมระดับน้ำใต้ดินบริเวณชายหาด เป็นต้น

5.3 การเคลื่อนย้ายอาคาร หรือสิ่งก่อสร้างที่อยู่ในภาวะเสี่ยงออกไปยังที่ใหม่ที่ปลอดภัยกว่าหรือการถอยร่น

5.4 ภูมิปัญญาพื้นบ้าน เช่น โครงสร้างกำแพงไม้ไผ่ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งบริเวณชุมชนของตนเอง

สรุป ทั้ง 4 วิธีที่กล่าวถึง มีทั้งข้อดีข้อเสียอยู่ในตัวเอง และไม่มีวิธีการใดที่สามารถป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งได้สำเร็จ บางพื้นที่แนวป้องกันยังสร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชนอื่น ๆ เนื่องจากคลื่นมีการเปลี่ยนทิศทาง และความรุนแรงเข้าสู่บริเวณชุมชนอื่น ๆ ที่ไม่ได้ทำแนวป้องกัน ดังนั้น วิธีการและรูปแบบใดในการป้องกันแก้ไขปัญหาจึงจำเป็นต้องนำข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาและวิเคราะห์ให้ครบถ้วน ละเอียดยรอบคอบ ประกอบกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ทางวิศวกรรม เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามสถานที่และช่วงเวลา

แนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับผู้นำ

ผู้นำที่ดีนั้นจำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่ดีมากมายหลายประการ ซึ่งยากที่จะหาได้ครบถ้วนในบุคคลคนเดียว แต่อย่างไรก็ตาม มีบุคคลจำนวนหนึ่งมีคุณสมบัติดังกล่าวในตัวเองตามธรรมชาติ ไม่ต้องได้รับการฝึกฝนเป็นพิเศษ ซึ่งถือว่าผู้นำแบบนี้เป็นผู้นำที่ดีตามธรรมชาติ บางทีเรียกว่าเป็นผู้นำโดยกำเนิด แต่ก็มีจำนวนน้อยมาก ไม่เพียงพอต่อความต้องการของกลุ่มหรือสังคม จึงต้องมีการฝึกฝนเพื่อให้เกิดผู้นำที่มีคุณสมบัติดังกล่าวขึ้นมา นับว่าโชคชะตาที่เรื่องคุณสมบัติของการเป็นผู้นำที่ดีนั้นเป็นเรื่องของทักษะที่สามารถฝึกฝนพัฒนาให้เกิดมีขึ้นได้ในตัวบุคคล ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเสนอเกี่ยวกับแนวคิดกับการยอมรับผู้นำ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของผู้นำ

ทวี วงศ์พุ่ม (2539 : 10) ให้ความหมาย ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการใช้อิทธิพลที่เหนือกว่าให้คนอื่นทำงานในระดับต่างๆ ที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์

คีริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2539 : 393) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำเป็นบุคคลที่ทำให้ องค์การประสบความสำเร็จ โดยใช้อิทธิพลจูงใจผู้อื่นให้ปฏิบัติตาม นอกจากนั้นแล้วผู้นำยังมีส่วนทำให้เกิดวิสัยทัศน์ขององค์การและพนักงาน รวมทั้งผู้นำที่สามารถใช้อำนาจอิทธิพลต่างๆ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมเพื่อนำกลุ่มประกอบกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง

วิเชียร วิทยอุดม (2550 : 31) ได้ให้ความหมายของผู้นำว่า หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นหรือได้รับการยกย่องขึ้นเป็นหัวหน้าผู้ตัดสินใจ เพราะมีความสามารถในการปกครอง บังคับบัญชา และพาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางดีหรือชั่วก็ได้

จึงสรุปได้ว่า ผู้นำ คือ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือการยกย่องให้หัวหน้าหรือผู้นำ โดยมีความสามารถในการชักจูง ให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. ลักษณะของผู้นำ

บุคคลใดก็ตามที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มหรือสังคมในลักษณะใด ลักษณะหนึ่งให้ เป็นผู้นำกลุ่มไปสู่เป้าหมาย หรือความต้องการของกลุ่มการยอมรับจากกลุ่มหรือสังคมที่มีต่อผู้นำนั้น อาจเกิดขึ้นได้ในลักษณะต่าง ๆ กัน ดังนี้

2.1 การยอมรับในลักษณะที่เป็นการสืบทอด เช่น การได้รับตำแหน่งตกทอดมาจาก บรรพบุรุษ หรือผู้ที่เป็นที่เคารพนับถือของกลุ่มหรือสังคมนั้นมาก่อน เรียกผู้นำ ที่ได้รับการยอมรับ ในลักษณะนี้ว่า “ผู้นำตกทอด” (Hereditary Leader)

2.2 การยอมรับในลักษณะที่เป็นทางการ เช่น การได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับการ เลือกตั้งอย่างเป็นทางการ เนื่องจากมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นผู้นำ เรียกผู้นำ ที่ได้รับการยอมรับ ในลักษณะนี้ว่า “ผู้นำอย่างเป็นทางการ” (Legal Leader)

2.3 การยอมรับในลักษณะที่เป็นไปตามธรรมชาติ เช่น การที่สมาชิกกลุ่มยอมรับ สภาพการเป็นผู้นำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งให้เป็นผู้นำกลุ่มไปสู่เป้าหมายอย่างไม่เป็นทางการ และ ผู้นำก็ปฏิบัติไปตามธรรมชาติ ไม่ได้มีการตกลงกันแต่ประการใด เรียกผู้นำที่ได้รับการยอมรับใน ลักษณะนี้ว่า “ผู้นำตามธรรมชาติ” (Natural Leader)

2.4 การยอมรับในลักษณะที่เป็นเพราะความศรัทธา ทั้งนี้เนื่องจากมีความเคารพ เชื่อถือเพราะบุคคลนั้นมีคุณสมบัติพิเศษที่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เรียกผู้นำ ที่ได้รับการยอมรับ ในลักษณะนี้ว่า “ผู้นำลักษณะพิเศษ” หรือ “ผู้นำโดยอำนาจบารมี” (Charismatic Leader)

2.5 การยอมรับในลักษณะที่เป็นเพราะบุคคลนั้นอยู่ในตำแหน่งหรือฐานะ อันเป็นที่เคารพยกย่องของคนทั้งหลาย เรียกผู้นำที่ได้รับการยอมรับในลักษณะนี้ว่า “ผู้นำสัญลักษณ์” (Symbolic Leader)

3. คุณสมบัติของผู้นำ

ผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มจะสามารถทำหน้าที่ผู้นำได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้นำว่า เหมาะสมกับกรณีเพียงใด แต่โดยทั่วไปแล้ว เมื่อก้าวถึงผู้นำ คนทั่วไปจะคิดถึงว่าต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม กับการเป็นผู้นำที่ดี ซึ่งมีผู้กล่าวไว้ (สุทัศนาศ มุขประภาต. 2545 : 35)

ผู้นำที่ดีควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 3.1 มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ
- 3.2 มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของงาน
- 3.3 มีความเข้าใจในด้านมนุษยสัมพันธ์
- 3.4 มีความกระตือรือร้น
- 3.5 มีความสามารถในการตัดสินใจและตกลงใจ
- 3.6 มีความฉลาด
- 3.7 มีความเชื่อมั่นในตนเอง

นอกจากนั้น คุณสมบัติของผู้นำที่ดียังมีอีกหลายประการ ได้แก่ ผู้นำที่ดีควรเป็นผู้มีความรู้ ความคิดริเริ่ม ความกล้าหาญ ความเด็ดขาด ความแนบเนียน ความยุติธรรม มีลักษณะท่าทางที่ดี มีความอดทน มีความกระตือรือร้น ไม่เห็นแก่ตัว มีคุณประโยชน์ที่ดี มีความสงบเสงี่ยม มีความเห็นอกเห็นใจ มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ มีสังคมนิยมและสามารถควบคุมตนเองได้

ผู้นำที่มีหน้าที่ในการเป็นผู้นำกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายผู้นำประเภทนี้จึงควรมีคุณสมบัติดังนี้

3.1 เป็นผู้ที่มีความอดทนและมีชีวิตชีวา ซึ่งย่อหมายถึงต้องมีสุขภาพอนามัยดี ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีอารมณ์ แจ่มใสร่าเริง มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสร่าเริง มีอารมณ์ขันที่พอเหมาะพอดี มีความคล่องตัว กระฉับกระเฉง มีความอดทนต่อความยากลำบากในการประกอบภาระงาน ไม่ทอดทิ้งงาน มีความอดทนอดกลั้น สงบเสงี่ยมต่อปฏิกริยาของสมาชิกในกลุ่ม ควบคุมอารมณ์ได้อย่างดี มีการผ่อนคลายความตึงเครียดของอารมณ์

3.2 เป็นผู้ที่มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา ในการที่จะเป็นผู้มีความสามารถในการตัดสินใจและ แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ นั้น ผู้นำก็จะต้องมีคุณลักษณะอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น มีความรู้ ประสบการณ์ มีข้อมูลที่ทันสมัย และแม่นยำ และมีทักษะและมีสมรรถภาพ จึงจะสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ ต้องมีความมั่นใจประกอบด้วยความเด็ดขาด หนักแน่นแต่รอบคอบ

3.3 มีความสามารถในการจูงใจคน มีความมุ่งหมายที่จะจูงใจให้ทำงานให้มีความสัมพันธ์สามัคคีกันในกลุ่ม และจูงใจให้มีความประนีประนอมกันได้เมื่อเกิดปัญหา การจูงใจคนนั้นเป็นสิ่งที่ต้องใช้ศิลปะและความเชี่ยวชาญ ประกอบด้วยความสามารถหลายประการ ดังนี้

3.3.1 ความสามารถในการใช้คำพูดจูงใจ ซึ่งประกอบด้วยน้ำเสียงที่น่าฟัง น่าเชื่อถือ ไม่ข่มขู่ นุ่มนวล ชวนให้เกิดความสนใจและยินดีรับฟัง ใช้ภาษาเรียบง่ายเหมาะสมกับบุคคลและเหตุการณ์ ทำทางประกอบคำพูด นุ่มนวล สุภาพ เห็นจริงเห็นจัง

3.3.2 การใช้เหตุผล ต้องแสดงถึงเหตุและผล ข้อดีและข้อเสีย ความถูกต้อง และความผิด ข้อความจริง และข้อความเท็จ ได้อย่างละเอียดชัดเจน พร้อมทั้งยกตัวอย่าง

3.3.3 รักษาอารมณ์ ต้องควบคุมอารมณ์ อย่ามีอารมณ์เครียด มีอารมณ์ขันบ้าง และมีอารมณ์ร่วมกับผู้ฟัง สร้างลักษณะความเห็นอกเห็นใจ

3.3.4 การใช้หลักฐานอ้างอิง สามารถยกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่รู้กันทั่วไป ยกตัวอย่าง บุคคล ตำรา หลักศาสนา สถานที่ เหตุการณ์ให้ชัดเจน ชัดเจน ต่าง ๆ ให้เห็นตามหลักฐานที่อ้างอิง

3.3.5 ยึดถือหลักธรรมในการจูงใจคน เช่น

- 1) การให้ความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน
- 2) การให้ความจริงใจโดยไม่ปิดบัง
- 3) เป็นผู้มีความรู้ดีรู้แจ้งชัดเจน
- 4) เป็นผู้ปฏิบัติดี เป็นตัวอย่างที่ดี
- 5) ให้ผู้อื่นเต็มใจปฏิบัติ ไม่ขู่ข่มขู่บังคับให้ปฏิบัติ

3.3.6 เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ สิ่งนี้ถือว่าเป็นสำนึกของผู้นำ ต้องตระหนักดีถึงตำแหน่งหน้าที่บทบาทของตน รู้ว่าสิ่งใดควรปฏิบัติ สิ่งใดไม่ควรปฏิบัติ ต้องประกอบด้วยคุณธรรมสูงส่ง ขอมรับผลสะท้อนกลับที่เกิดขึ้นจากการกระทำทุกด้านไม่ว่าทางดีหรือทางเสีย ขอมรับฟังคำแนะนำและคำตำหนิตัวด้วยความสงบ และพร้อมที่จะแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ประการสำคัญต้องคำนึงถึงความอยู่รอดของกลุ่มมากกว่าความอยู่รอดของตนเอง

3.3.7 เป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาด สิ่งนี้เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นของผู้นำ เพราะการนำกลุ่มให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มได้ดีนั้น ต้องใช้ยุทธวิธีที่เฉลียวฉลาดมาก ดังนั้นโดยทั่วไปแล้ว ผู้นำควรมีสติปัญญาสูง มีความรู้ทันโลก ทันสมัย เป็นพหุสูต และต้องรอบคอบ เฉพาะกรณี กล่าวคือ

สรุปจะเห็นได้ว่า ผู้นำที่ดีนั้นจำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่ดีมากมายหลายประการ ซึ่งยากที่จะหาได้ครบถ้วนในบุคคลคนเดียว แต่อย่างไรก็ตาม มีบุคคลจำนวนหนึ่งมีคุณสมบัติดังกล่าวในตัวเองตามธรรมชาติ ไม่ต้องได้รับการฝึกฝนเป็นพิเศษ ซึ่งถือว่าผู้นำแบบนี้เป็นผู้นำที่ดีตามธรรมชาติ บางทีเรียกว่า เป็นผู้นำโดยกำเนิด แต่ก็มีจำนวนน้อยมาก ไม่เพียงพอต่อความต้องการของกลุ่มหรือสังคม จึงต้องมีการฝึกฝนเพื่อให้เกิดผู้นำที่มีคุณสมบัติดังกล่าวขึ้นมา นับว่าโชคดีที่เรื่องคุณสมบัติของการเป็นผู้นำที่ดีนั้นเป็นเรื่องของทักษะที่สามารถฝึกฝนพัฒนาให้เกิดมีขึ้นได้

ในตัวบุคคล ดังนั้น ไม่ว่าจะใครก็ตามที่มีความต้องการจะพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำที่ดี ก็ย่อมจะสามารถทำได้ด้วยการฝึกฝนให้เกิดขึ้น

4. บทบาทหน้าที่ของผู้นำ

ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่มเป็นอย่างมาก ผู้นำที่มีคุณสมบัติที่ดีและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้เหมาะสม ก็ย่อมจะสามารถพากลุ่มให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในเรื่องบทบาท หน้าที่ของผู้นำในการทำงานเป็นกลุ่มนั้น ได้มีผู้เสนอไว้แตกต่างกันไปบ้าง แต่ส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกันในสาระสำคัญ (วิเชียร วิทย์อุดม, 2550 : 32) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้นำในการทำงานเป็นกลุ่มไว้กว้าง ๆ เป็น 2 ลักษณะ คือ

4.1 หน้าที่หลัก ได้แก่ หน้าที่ทางด้านการบริหารงาน วางแผนงาน วางนโยบาย เป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นตัวแทนของกลุ่มต่อบุคคลภายนอก เป็นผู้ให้รางวัลและลงโทษ เป็นผู้ประนีประนอมและตัดสิน และเป็นผู้ควบคุมความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

4.2 หน้าที่รอง ได้แก่ หน้าที่ทางด้านการเป็นตัวอย่างที่ดีแก่กลุ่ม เป็นตัวแทนรับผิดชอบ และเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม เป็นนักอุดมคติ เป็นบิดาของกลุ่ม เป็นผู้ให้คำปรึกษา และเป็นแพะรับบาป เมื่อมีการดำเนินงานผิดพลาดบทบาทหน้าที่ของผู้นำในการทำงานเป็นกลุ่ม

สรุป บทบาทผู้นำ คือ ประสานความคิด ข้อมูลของผู้ร่วมงานให้เกิดประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมายของงาน โดยวางแผนงานและขั้นตอนในการทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานแบ่งงานและมอบหมายงานให้ผู้ร่วมงานอย่างเหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมหมาย กิตยากุล (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มน้ำแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จากผลการศึกษาพบว่าเพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง ผู้ที่มีอาชีพทำนามีส่วนร่วมมากกว่าอาชีพอื่นๆ ผู้ที่มีรายได้สูงมีส่วนร่วมมากกว่ารายได้ต่ำ ผู้ที่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชนนานกว่ามีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชนมาไม่นาน ผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มน้ำมากกว่ามีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์น้อย การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากกว่ามีส่วนร่วมมากกว่าการมีความรู้ความเข้าใจน้อย

บรรณรักษ์ เสริมทอง (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ที่มีต่อการพึงพิงผลิตผลจากป่าและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองนาคา จังหวัดระนอง พบว่า ปัจจัยที่มีต่อการพึงพิงผลิตผลจาก

ป่า ได้แก่ ระดับการศึกษา ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจอันดีให้กับประชาชนในพื้นที่

สมชาย วิริภิมย์กุล (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน กรณีศึกษา : ป่าชุมชนบ้านโคกสันติสุข ตำบลวังหมี่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน

ศรยุทธ หลิมตระกูล (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มแม่น้ำสรวาย มากกว่าเพศหญิง ผู้ที่มีอายุมากมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ผู้มีการศึกษาสูงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มแม่น้ำสรวาย มากกว่าผู้มีการศึกษาดำ ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนนานมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มแม่น้ำสรวาย มากกว่าผู้ที่มีอยู่อาศัยมาไม่นาน ผู้ที่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มแม่น้ำสรวาย มากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ผู้ที่มีรายได้สูงมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ ผู้ที่มีที่ดินทำกินมากมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีที่ดินทำกินน้อย ผู้ที่ใช้ประโยชน์จากป่ามีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากป่า ผู้ที่เคยเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนมาก่อนมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่ไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่มมาก่อน ผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนมากมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนน้อย

สิงขร รัชมณี (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนกับสิ่งจูงใจสำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมไฟป่าในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงบ้านโพนสว่าง-ป่าปลาปาก อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม พบว่า อายุ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรศักดิ์ จันทร์สว่าง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านวังกะด่าบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จากการศึกษาพบว่ารายได้ไม่มีความสัมพันธ์ หรือไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านวังกะ

โกสิทธิ์ นิรัตน์ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการกำแพงไม้ไผ่เพื่อป้องกันการกร่อนของดินชายฝั่งทะเลบ้านสี่ลิ่ง ตำบลคลองด่าน

อำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา พบว่า ราษฎรที่มีระดับการยอมรับผู้นำชุมชนสูง จะมีระดับการมีส่วนร่วมมากกว่าราษฎรที่มีระดับการยอมรับผู้นำชุมชนต่ำ และราษฎรที่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการมากหรือน้อย ก็ไม่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของราษฎร ให้แตกต่างแต่อย่างใด

ศิวิชาณ สุวรรณาคะ (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์ป่าชุมชนเทือกเขาทะลาย เขตตำบลนายายอามและตำบลวังใหม่ อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ตำแหน่งทางสังคม ความรู้ความเข้าใจ ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างกันมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาและอนุรักษ์ป่าชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพหลักของครอบครัว ภูมิลำเนา ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน แรงสนับสนุนทางสังคม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด สรุปได้ว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน โดยสรุปมีขั้นตอนทั้งสิ้น 5 ขั้นตอนคือ 1) การวิเคราะห์สังเคราะห์ปัญหาของชุมชน 2) การวางแผนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต 3) การกำหนดกิจกรรม 4) การดำเนินกิจกรรม และ 5) การประเมินผลกิจกรรม ซึ่งเป็นขั้นตอนของการเข้ามามีส่วนร่วมที่ให้ความสำคัญโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง โดยมีหน่วยงานภาครัฐคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำหรืออำนวยความสะดวกเท่านั้น ซึ่งงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนั้นผู้ศึกษาจะนำตัวแปรและแนวทางการศึกษาที่ได้ไปศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปร็ด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยมีวิธีการศึกษาที่จะนำเสนอในบทต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งได้ดำเนินการศึกษาตามหัวข้อและวิธีการดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีบริเวณติดชายฝั่งทะเล ซึ่งประกอบด้วย ประชาชนบ้านเกาะเปริด หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 และบ้านคลองหก หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 599 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเปริด. 2552 : 4)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีบริเวณติดชายฝั่งทะเล ซึ่งประกอบด้วย ประชาชนบ้านเกาะเปริด หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 และบ้านคลองหก หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 216 คน จากตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของตารางของเครซีและมอร์แกน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550 : 51 ; อ้างอิงจาก Krejcie and Morgan. 1970. **Determining Sample Size for Research Activities.** P.25) และวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จะได้จำนวนประชากรแต่ละตำบล ดังตาราง 1

ตาราง 1 แจกแจงจำนวนประชากรแต่ละตำบล

หมู่บ้าน	ประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)
เกาะเปริด หมู่ที่ 1	103	37
เกาะเปริด หมู่ที่ 2	138	50
เกาะเปริด หมู่ที่ 3	86	31
บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6	190	68
บ้านคลองหก หมู่ที่ 7	82	30
รวม	599	216

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเปริด, 2552. ออนไลน์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะของเครื่องมือในการวิจัย การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. ลักษณะของเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมงสิงห์ จังหวัดจันทบุรี แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check List) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ การศึกษา และที่อยู่ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ ส่วน อายุ และรายได้ เป็นแบบสอบถามตอบลักษณะเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการยอมรับผู้นำชุมชน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ ใช่ และไม่ใช่ จำนวน 10 ข้อ การให้ค่าน้ำหนักคะแนน คือ

ตอบว่าใช่ เป็น 1 คะแนน

ตอบว่าไม่ใช่ เป็น 0 คะแนน

เกณฑ์การวิเคราะห์คะแนนโดยจัดกลุ่ม ออกเป็น 2 ระดับ ตั้งอยู่บนพื้นฐานการแจกแจงความถี่แล้วทำการหาค่าร้อยละของความถี่ และประเมินผลความรู้โดยการแบ่งช่วงค่าร้อยละของความถี่ โดยแบ่งค่าคะแนน 2 ช่วง คือ การยอมรับผู้นำชุมชนมาก และการยอมรับผู้นำชุมชนน้อย ได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 50.00 - 100.00 มีการยอมรับผู้นำชุมชนมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง .00 - 49.99 มีการยอมรับผู้นำชุมชนน้อย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ ใช่ และไม่ใช่ จำนวน 10 ข้อ การให้ค่าน้ำหนักคะแนน คือ

ตอบว่าใช่ เป็น 1 คะแนน

ตอบว่าไม่ใช่ เป็น 0 คะแนน

เกณฑ์การวิเคราะห์คะแนนโดยจัดกลุ่ม ออกเป็น 2 ระดับ ตั้งอยู่บนพื้นฐานการแจกแจงความถี่แล้วทำการหาค่าร้อยละของความถี่ และประเมินผลความรู้โดยการแบ่งร้อยละของความถี่ โดยแบ่งค่าคะแนน 2 ช่วง คือ การยอมรับผู้นำชุมชนมาก และการยอมรับผู้นำชุมชนน้อย ได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 50.00 - 100.00 มีการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง .00 - 49.99 มีการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับน้อย

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมงสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 20 ข้อ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีทางเลือกตอบ 5 ระดับของลิเคอร์ท์และลิเคอร์ท์ (Likert and Likert. 1993 : 247) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

ระดับการมีส่วนร่วมมาก ให้ 4 คะแนน

ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ระดับการมีส่วนร่วมน้อย ให้ 2 คะแนน

ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

การแปลความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมงสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวบ่งชี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541 : 75) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.49	หมายถึง	การมีส่วนร่วมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	หมายถึง	การมีส่วนร่วมน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49	หมายถึง	การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถาม และกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.2 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม โดยผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้

2.3 กำหนดประเด็นและขอบเขตของการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

2.4 ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม

2.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (รายละเอียดตามภาคผนวก ก.) และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถาม เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง ความครอบคลุมเนื้อหา และความถูกต้องในสำนวนภาษา แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try - out) กับประชากรที่มีความคล้ายคลึงกับประชากรที่ทำการศึกษาที่หมู่ที่ 16 บ้านเกาะแหมว ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยวิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 - 204) ปรากฏผลได้ค่าเท่ากับ .94

2.7 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข และผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นจนสมบูรณ์แล้ว ไปใช้ในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อขอความอนุเคราะห์ และการอำนวยความสะดวก ถึงผู้ใหญ่บ้านชุมชนบ้านเกาะเปริด หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 และบ้านคลองหก หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยเป็นผู้ไปชี้แจงวัตถุประสงค์ ความหมาย ตลอดจนวิธีการตอบแบบสอบถาม แต่ละข้อ พร้อมทั้งแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ ตอบแบบอิสระ จากนั้นเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน และตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถามทุกฉบับก่อนออกจากพื้นที่ ถ้าแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างใดมีคำตอบไม่สมบูรณ์ จะให้กลุ่มตัวอย่างตอบเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

1.1 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ ซึ่งได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 216 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

1.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสแต่ละฉบับ และจัดทำตารางลงคะแนนเป็นรายชื่อให้ตรงกับรหัสของแต่ละฉบับ

1.3 นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์และให้ค่าน้ำหนักคะแนนเรียบร้อยแล้ว ไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการแจกแจงความถี่ของคำตอบ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2.2 การวิเคราะห์การยอมรับผู้นำชุมชน และการรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของความถี่ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2.3 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ในภาพรวมรายด้านและรายชื่อ ใช้สถิติเชิงพรรณนาเช่นกัน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2.4 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ โดยใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย สถิติทดสอบที (t - test Statistic) และจำแนกตามอายุ การศึกษา รายได้ และที่อยู่ วิเคราะห์ความแตกต่างด้วยสถิติทดสอบเอฟ (F- test Statistic) ในกรณีที่พบความแตกต่างเป็นรายกลุ่ม จะวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's Test) แล้วเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ และที่อยู่ ใช้สถิติพื้นฐาน หาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
2. การยอมรับผู้นำชุมชนและการรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล ใช้สถิติพื้นฐานหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ใช้สถิติพื้นฐานหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และจัดกลุ่มคะแนน โดยเทียบกับเกณฑ์เป็น 5 ระดับ
4. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล จำแนกตาม เพศ การยอมรับผู้นำชุมชน และการรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล วิเคราะห์โดยการใช้สถิติทดสอบที (t - test Statistic)
5. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล จำแนกตาม อายุ การศึกษา รายได้ และที่อยู่ วิเคราะห์โดยการใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test Statistic)
6. ในกรณีที่พบความแตกต่างเป็นรายกลุ่ม จะวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's Test) แล้วเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ในครั้งนี้ เพื่อให้ความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
p	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา (t-Distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา (f-Distribution)
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ รายละเอียดในตาราง 2

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการยอมรับผู้นำชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายละเอียดในตาราง 3 - 4

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายละเอียดในตาราง 5 - 6

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายละเอียดในตาราง 7 - 11

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การยอมรับผู้นำชุมชน และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกัน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบความแตกต่างด้วยค่า t - test หรือ F - test และความแตกต่างด้วยรายคู่ด้วย วิชีเชฟเฟ่ (Scheffe's Test) รายละเอียดในตาราง 12 - 27

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และที่อยู่

ตาราง 2 ปัจจัยส่วนบุคคลของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และที่อยู่

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n = 216)	ร้อยละ (100.00)
เพศ		
ชาย	139	64.35
หญิง	77	35.64
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	28	12.96
31-40 ปี	59	27.31
41-50 ปี	109	50.46
51 ปีขึ้นไป	20	9.25

ตาราง

2

(ต่อ)

ลักษณะของข้อมูล	จำนวน (n = 216)	ร้อยละ (100.00)
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	12	5.55
ประถมศึกษา	77	35.64
มัธยมศึกษาตอนต้น	13	6.01
มัธยมศึกษาตอนปลาย	18	8.33
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	21	9.72
อนุปริญญา/เทียบเท่า (ปวท./ปวส.)	31	14.35
ปริญญาตรี	38	17.59
สูงกว่าปริญญาตรี	6	2.77
รายได้		
ต่ำกว่า 50,000 บาท	25	11.57
50,001-100,000 บาท	118	54.62
100,001-150,000 บาท	68	31.48
150,001-200,000 บาท	5	2.31
ที่อยู่		
เกาะเปริด หมู่ที่ 1	37	17.12
เกาะเปริด หมู่ที่ 2	50	23.14
เกาะเปริด หมู่ที่ 3	31	14.35
บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6	68	31.48
บ้านคลองหก หมู่ที่ 7	30	13.88

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้
เพศ พบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษ เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 64.35 และเป็นเพศหญิง
คิดเป็นร้อยละ 35.64

อายุ พบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษามีอายุมากกว่า 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.46 รองลงมาคืออายุ อยู่ในช่วง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.31 น้อยที่สุด มีอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.96 และมีอายุน้อยที่สุด 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.25

ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษามีระดับการศึกษาประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 35.64 รองลงมา มีระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 17.59 และถัดมาคือระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า (ปวท./ปวส.) คิดเป็นร้อยละ 14.35 และมีระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คิดเป็นร้อยละ 9.72 ถัดมาคือระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 8.33 และมีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 6.01 และมีระดับการศึกษาไม่ได้เรียน คิดเป็นร้อยละ 5.55 และอันดับสุดท้าย สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 2.77

รายได้ พบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษามีรายได้ 50,001 - 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.62 ถัดมาคือรายได้ 100,001-150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.48 และมีรายได้ ต่ำกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.57 สุดท้าย มีรายได้ 150,001-200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.31

ที่อยู่ พบว่า ประชาชนที่ทำการศึกษามีที่อยู่ บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 31.48 และถัดมาคือที่อยู่ เกาะเปริด หมู่ที่ 2 และรองลงมาคือที่อยู่ เกาะเปริด หมู่ที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 17.12 และเกาะเปริด หมู่ที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 14.35 สุดท้าย ที่อยู่บ้านคลองหก หมู่ที่ 7 คิดเป็นร้อยละ 13.88

ตอนที่ 2 การยอมรับผู้นำชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของระดับการยอมรับผู้นำชุมชนของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ระดับการยอมรับผู้นำชุมชน	จำนวน (n=216)	ร้อยละ (100.00)
มาก	189	87.50
น้อย	27	12.50

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการยอมรับผู้นำชุมชนของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนยอมรับผู้นำชุมชน ในระดับมาก ร้อยละ 87.50 และยอมรับผู้นำชุมชนในระดับน้อย ร้อยละ 12.50

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละ การยอมรับผู้นำชุมชนของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกเป็นรายข้อ

การยอมรับผู้นำชุมชน	จำนวน	ร้อยละ	ระดับ	ลำดับ
1. ท่านรู้สึกศรัทธาและได้พบปะกับผู้นำชุมชนบ่อย ๆ	167	77.30	มาก	10
2. ท่านให้ความร่วมมือกับผู้นำชุมชนในโอกาสต่าง ๆ	190	88.00	มาก	5
3. ท่านให้ความมั่นใจในความรู้ความสามารถของผู้นำชุมชน	181	83.80	มาก	8
4. ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดต่าง ๆ ของผู้นำชุมชน	176	81.50	มาก	9
5. ท่านรู้สึกพอใจกับผลงานของผู้นำชุมชน	195	90.30	มาก	2
6. เวลาท่านมีปัญหาเดือดร้อนในเรื่องต่าง ๆ เช่น การทะเลาะเบาะแว้ง การประกอบอาชีพ การเงิน ฯลฯ ท่านจะนำไปปรึกษาผู้นำชุมชน	185	85.60	มาก	7
7. ผู้นำชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ	197	91.20	มาก	1
8. ผู้นำชุมชนให้การยอมรับความคิดเห็นของท่าน และให้การยอมรับบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนเสมอ	194	89.80	มาก	3
9. ผู้นำชุมชนให้ความยุติธรรมแก่ท่านและบุคคลอื่น ๆ ในชุมชน	192	88.90	มาก	4
10. ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำ พร้อมทั้งมีความใส่ใจในการดำเนินการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล	186	86.10	มาก	6

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการยอมรับผู้นำชุมชนของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนทั้งหมดยอมรับผู้นำชุมชนในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ผู้นำชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ ร้อยละ

91.20 ถัดมาท่านรู้สึกพอใจกับผลงานของผู้นำชุมชน ร้อยละ 90.30 สุดท้าย ผู้นำชุมชนให้การยอมรับความคิดเห็นของท่าน และให้การยอมรับบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนเสมอ ร้อยละ 89.80

ตอนที่ 3 การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของระดับการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกัน	จำนวน (n = 216)	ร้อยละ (100.00)
มาก	179	82.90
น้อย	37	17.10

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในระดับมาก ร้อยละ 82.90 และรับรู้ถึงประโยชน์ ในระดับน้อย ร้อยละ 17.10

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละ การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกเป็นรายข้อ

การรับรู้ถึงประโยชน์	จำนวน	ร้อยละ	ระดับ	ลำดับ
1. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งทำให้การกัดเซาะชายฝั่งทะเลลดลง	178	82.40	มาก	3
2. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งไม่ได้สร้างมลภาวะให้กับสิ่งแวดล้อม	169	78.20	มาก	6

ตาราง 6 (ต่อ)

การรับรู้ถึงประโยชน์	จำนวน	ร้อยละ	ระดับ	ลำดับ
3. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งทำให้ระบบนิเวศป่าชายเลนดีขึ้นและทำให้มีสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ เพิ่มจำนวนมากขึ้น	171	79.20	มาก	5
4. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งช่วยลดความรุนแรงของคลื่นลมและกระแสน้ำทะเล	188	87.00	มาก	1
5. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งช่วยให้ท่านจับสัตว์น้ำได้มากขึ้น	171	79.20	มาก	4
6. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งช่วยลดการอพยพย้ายถิ่นของประชาชนที่อยู่ชายฝั่งทะเล	185	85.60	มาก	2
7. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งช่วยสร้างงานให้แก่ประชาชนในพื้นที่	170	78.70	มาก	7
8. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งช่วยให้ประชาชนมีไม้ใช้สอยมากขึ้น โดยเฉพาะไม้โกงกาง	161	74.50	มาก	10
9. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งได้ดำเนินการจนทำให้เกิดแนวกันชนธรรมชาติได้อย่างถาวร ถือว่าเป็นความภาคภูมิใจของตัวท่านและหมู่บ้าน	164	75.90	มาก	9
10. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งได้เสริมสร้างให้ประชาชนในหมู่บ้านตระหนักถึงความสำคัญของดินและป่าชายเลน	167	77.30	มาก	8

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนทั้งหมดรับรู้

ถึงประโยชน์ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งช่วยลดความรุนแรงของคลื่นลมและกระแสน้ำทะเล ร้อยละ 87.00 การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งช่วยลดการอพยพย้ายถิ่นของประชาชนที่อยู่ชายฝั่งทะเล ร้อยละ 85.60 และการดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งทำให้การกัดเซาะชายฝั่งทะเลลดลง ร้อยละ 82.40

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

การมีส่วนร่วมของชุมชนฝั่งทะเล	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	2.66	1.32	ปานกลาง	1
การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	2.22	1.27	น้อย	4
การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน	2.44	1.04	น้อย	3
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการ	2.53	1.23	ปานกลาง	2
รวม	2.46	1.04	น้อย	

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมของชุมชนฝั่งทะเล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.46$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

ประชาชนทั้งหมดมีส่วนร่วมในระดับน้อย โดยเรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ($\bar{X} = 2.66$) อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการ ($\bar{X} = 2.53$) อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.44$) อยู่ในระดับน้อย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการศึกษาถึงสาเหตุการกัดเซาะชายฝั่งทะเล	2.64	1.33	ปานกลาง	3
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการพูดคุยกับบุคคลในชุมชนเกี่ยวกับปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล	2.75	1.40	ปานกลาง	1
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาเรื่องการกัดเซาะชายฝั่งทะเล	2.74	1.38	ปานกลาง	2
4. ท่านได้มีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการคิดหาวิธีแก้ไขปัญหการกัดเซาะชายฝั่งทะเล	2.59	1.35	ปานกลาง	5
5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการสำรวจสภาพพื้นที่ชายฝั่งทะเล	2.60	1.36	ปานกลาง	4
รวม	2.66	1.32	ปานกลาง	

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

ประชาชนทั้งหมดมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง โดยเรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ท่านได้มีส่วนร่วมในการพูดคุยกับบุคคลในชุมชนเกี่ยวกับปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ($\bar{X} = 2.75$) อยู่ในระดับปานกลาง ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาเรื่องการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ($\bar{X} = 2.74$) อยู่ในระดับปานกลาง ท่านได้มีส่วนร่วมในการศึกษาถึงสาเหตุการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ($\bar{X} = 2.64$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม

การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดขอบเขตของการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ	2.20	1.35	น้อย	4
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลโดยการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้กับโครงการเพื่อให้เกิดประโยชน์ และช่วยรักษาสภาพแวดล้อม	2.25	1.31	ปานกลาง	2
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่ของท่าน เพื่อใช้เป็นโครงการตัวอย่างในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะให้แก่ชุมชนอื่น ๆ ที่ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน	2.24	1.29	น้อย	3
4. ท่านมีส่วนร่วมประชุมวางแผนการดำเนินงานโครงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง	2.34	1.29	น้อย	1
5. ท่านร่วมเป็นกรรมการในการวางแผนการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง	2.07	1.41	น้อย	5
รวม	2.22	1.27	น้อย	

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.22$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

ประชาชนทั้งหมดมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมประชุมวางแผนการดำเนินงาน โครงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง ($\bar{X} = 2.34$) อยู่ในระดับน้อย ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกัน

การกัดเซาะชายฝั่งทะเลโดยการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้กับโครงการเพื่อให้เกิดประโยชน์ และช่วยรักษาสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 2.25$) อยู่ในระดับปานกลาง ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่ของท่าน เพื่อใช้เป็นโครงการตัวอย่างในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะให้แก่ชุมชนอื่น ๆ ที่ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 2.24$) อยู่ในระดับน้อย

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน

การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้บุคคลอื่นในพื้นที่เข้าร่วมโครงการ	3.17	1.30	ปานกลาง	1
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและร่วมดำเนินกิจกรรมการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง	2.62	1.22	ปานกลาง	2
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อนำมาจัดทำกิจกรรมการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง	2.09	1.18	น้อย	4
4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเป็นลูกจ้างหรือจัดหาคนงานเข้าร่วมกิจกรรมการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง	2.52	1.27	ปานกลาง	3
5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการบริจาคอุปกรณ์ หรือทรัพย์สินเพื่อนำมาช่วยทำกิจกรรมการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง	1.79	1.11	น้อย	5
รวม	2.44	1.04	น้อย	

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.44$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

ประชาชนทั้งหมดมิในการลงทุนและการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง โดยเรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ท่านได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้บุคคลอื่นในพื้นที่เข้าร่วมโครงการ ($\bar{X} = 3.17$) อยู่ในระดับปานกลาง ท่านได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและร่วมดำเนินกิจกรรมการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง ($\bar{X} = 2.62$) อยู่ในระดับปานกลาง ท่านได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเป็นลูกจ้างหรือจัดหาคนงานเข้าร่วมกิจกรรมการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง ($\bar{X} = 2.52$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการ

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการ	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ท่านได้มีส่วนร่วมติดตามและตรวจสอบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่ที่เพิ่มขึ้น	2.65	1.23	ปานกลาง	1
2. ท่านได้มีส่วนร่วมติดตามและตรวจสอบการเพิ่มขึ้นวิธีการป้องกันและของจำนวนประชาชนที่เข้าร่วมการดำเนินงาน	2.55	1.27	ปานกลาง	2
3. ท่านได้มีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลการทำงานของเจ้าหน้าที่โครงการ	2.50	1.25	ปานกลาง	3
4. ท่านได้มีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบกิจกรรมป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งเมื่อพบว่าพื้นที่ของโครงการถูกทำลาย	2.49	1.30	น้อย	4
5. ท่านได้มีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลด้านการยอมรับต่อโครงการและการให้ความร่วมมือจากผู้นำและทุก ๆ ฝ่ายในชุมชน	2.49	1.30	น้อย	5
รวม	2.53	1.23	ปานกลาง	

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

ประชาชนทั้งหมดส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการในระดับปานกลาง โดยเรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ท่านได้มีส่วนร่วมติดตามและตรวจสอบปัญหาการการเซาะชายฝั่งในพื้นที่ที่เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 2.65$) อยู่ในระดับปานกลาง ท่านได้มีส่วนร่วมติดตามและตรวจสอบการเพิ่มขึ้นวิธีการป้องกันและของจำนวนประชาชนที่เข้าร่วมการดำเนินงาน ($\bar{X} = 2.55$) อยู่ในระดับปานกลาง และท่านได้มีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลการทำงานของเจ้าหน้าที่โครงการ ($\bar{X} = 2.50$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การยอมรับผู้นำ และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกัน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ชาย	139	64.35	2.62	2.27	2.28	.02*
หญิง	77	35.64	2.27	.99		

* $p \leq .05$

จากตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยรวม จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วม

ของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล
ในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.
ต่ำกว่า 30 ปี	28	12.96	1.94	1.94
31 - 40 ปี	59	27.1	2.29	2.29
41 - 50 ปี	109	50.46	2.67	2.67
51 ปีขึ้นไป	20	9.25	2.87	2.87

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน จะเห็นได้ว่ามีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของกลุ่มมีความแตกต่างกัน และทำให้ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

ตาราง 14 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3	17.42	5.80	5.12	.00*
ภายในกลุ่ม	212	240.22	1.13		
รวม	215	257.64			

*p < .05

จากตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยรวม พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการเชฟเฟ้

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่

การมีส่วนร่วม		ต่ำกว่า 30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	($\bar{X} = 1.94$)	($\bar{X} = 2.29$)	($\bar{X} = 2.67$)	($\bar{X} = 2.87$)
ต่ำกว่า 30 ปี	1.94	-	.34	.73*	.92*
31 - 40 ปี	2.29		-	.38*	.57*
41 - 50 ปี	2.67			-	.19
51 ปีขึ้นไป	2.87				-

* $p \leq .05$

จากตาราง 15 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ พบว่า

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 คู่ โดยพบว่า ประชาชนที่อายุ 41 - 50 ปี มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล มากกว่าประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปีกับ ประชาชนที่มีอายุ 31 - 40 ปี และประชาชนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีส่วนมากกว่าประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปีกับอายุ 31 - 40 ปี

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.
ไม่ได้เรียน	12	5.5	3.07	1.03
ประถมศึกษา	77	35.64	2.82	1.18
มัธยมศึกษาตอนต้น	13	6.01	2.57	.96
มัธยมศึกษาตอนปลาย	18	8.33	2.26	.89
ประกาศนียบัตร (ปวช.)	21	9.72	2.32	.90
อนุปริญญา/เทียบเท่า (ปวท./ปวส.)	31	14.35	1.93	1.09
ปริญญาตรี	38	17.89	2.30	1.00
สูงกว่าปริญญาตรี	6	2.77	2.35	.00

จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะเห็นได้ว่ามีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของกลุ่มมีความแตกต่างกัน และทำให้ระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

ตาราง 17 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน การกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	7	25.44	3.63	3.25	.00*
ภายในกลุ่ม	208	232.20	1.11		
รวม	215	257.64			

*p < .05

จากตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยรวม พบว่า ประชาชนที่การศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะ ชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และทดสอบความแตกต่าง ด้วยวิธีการเชฟเฟ้

ตาราง 18 การเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัด จันทบุรี จำแนกตามการศึกษาเป็นรายคู่

การมีส่วนร่วม	ไม่เรียน ($\bar{X} = 3.07$)	ประถมศึกษา ($\bar{X} = 2.82$)	มัธยมตอนต้น ($\bar{X} = 2.57$)	มัธยมศึกษา ตอนปลาย ($\bar{X} = 2.26$)	ปวช. ($\bar{X} = 2.32$)	อนุปริญญา/ ปวท./ปวส.) ($\bar{X} = 1.93$)	ปริญญาตรี ($\bar{X} = 2.30$)	สูงกว่าตรี ($\bar{X} = 2.35$)	
ไม่ได้เรียน	3.07	-	.24	.49	.80*	.74	1.13*	.76*	.72
ประถมศึกษา	2.82	-	.25	.55*	.50	.89*	.52*	.47	
มัธยมศึกษาตอนต้น	2.57	-	.30	-	.24	.64	.27	.22	
มัธยมปลาย	2.26	-	-	-	.05	.33	.03	.08	
ปวช.	2.32	-	-	-	-	.39	.02	.02	
อนุปริญญา/ ปริญญาตรี	1.93	-	-	-	-	-	-	.41	
สูงกว่าตรี	2.35	-	-	-	-	-	-	.04	
	2.35	-	-	-	-	-	-	-	

*p < .05

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จากตาราง 18 เมื่อทดสอบความแตกต่างป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามการศึกษา เป็นรายคู่ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 คู่ โดยพบว่า ประชาชนที่เรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช อนุปริญญา (ปวท/ปวส.) และปริญญาตรี จะมีส่วนร่วมมากกว่า ประชาชนที่ไม่ได้เรียน กับประชาชนที่เรียนประถมศึกษา

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีระดับรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.
ต่ำกว่า 50,000 บาท	25	25	2.30	1.03
50,001 - 100,000 บาท	118	118	2.57	1.14
100,001 - 150,000 บาท	68	68	2.38	1.00
150,001 - 200,000	5	5	3.09	1.15

จากตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามรายได้ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน จะเห็นได้ว่า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของกลุ่มรายได้มีความใกล้เคียงกัน จึงทำให้ มีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3	4.39	1.46	1.22	.30
ภายในกลุ่ม	212	253.25	1.19		
รวม	215	257.64			

จากตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีที่อยู่ของครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามที่อยู่

ที่อยู่	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.
เกาะเปริด หมู่ที่ 1	37	17.12	2.09	.84
เกาะเปริด หมู่ที่ 2	50	23.14	1.88	.78
เกาะเปริด หมู่ที่ 3	31	14.35	1.79	.70
บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6	68	31.48	2.99	.99
บ้านคลองหก หมู่ที่ 7	30	13.88	3.39	.79

จากตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามที่อยู่ พบว่า ประชาชนที่มีที่อยู่ต่างกัน จะเห็นได้ว่ามีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของกลุ่มมีความแตกต่างกัน จึงทำให้ มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

ตาราง 22 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามที่อยู่

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	4	89.17	22.29	27.91	.00*
ภายในกลุ่ม	211	168.47	.79		
รวม	215	257.64			

*p < .05

จากตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยรวม พบว่า ประชาชนที่มีที่อยู่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการเซฟเฟ

ตาราง 23 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามที่อยู่เป็น รายคู่

การมีส่วนร่วม	เกาะเปริด หมู่ที่ 1 $\bar{X}$	เกาะเปริด หมู่ที่ 2 $(\bar{X} = 1.88)$	เกาะเปริด หมู่ที่ 3 $(\bar{X} = 1.79)$	บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 $(\bar{X} = 2.99)$	บ้านคลองหก หมู่ที่ 7 $(\bar{X} = 3.39)$
เกาะเปริด หมู่ที่ 1	2.09	-	.21	.30	.89*
เกาะเปริด หมู่ที่ 2	1.88	-	.09	1.11*	1.51*
เกาะเปริด หมู่ที่ 3	1.79	-	-	1.20*	1.60*
บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6	2.99	-	-	-	.39*
บ้านคลองหก หมู่ที่ 7	3.39	-	-	-	-

*p < .05

จากตาราง 23 เมื่อทดสอบความแตกต่างป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามที่อยู่ เป็นรายคู่ พบว่า

ประชาชนที่มีที่อยู่ต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 7 คู่ โดยพบว่า ประชาชน บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 มีส่วนมากกว่า ประชาชนบ้าน เกาะเปริด หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 และ หมู่ที่ 3 ส่วน ประชาชน หมู่บ้าน คลองหก หมู่ที่ 7 มีส่วนร่วมมากกว่าประชาชน บ้านเกาะเปริด หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 และ หมู่ที่ 3 และ บ้านปากคลองหมู่ที่ 6

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีการยอมรับผู้นำชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกัน การกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามการยอมรับผู้นำ

การยอมรับผู้นำ	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.
มาก	189	87.50	2.94	1.03
น้อย	27	12.50	2.42	1.09

จากตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามการยอมรับผู้นำ พบว่า ประชาชนที่มีการยอมรับผู้นำชุมชนต่างกัน จะเห็นได้ว่ามีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของกลุ่มมีความใกล้เคียงกัน จึงทำให้มีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามการยอมรับผู้นำชุมชน

การยอมรับผู้นำ	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
มาก	189	2.42	1.09	.00	.27
น้อย	25	2.94	1.03		

จากตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีการยอมรับผู้นำชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมุติฐานที่ 7 ประชาชนที่มีการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันต่างกั นมีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน

ตาราง 26 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามการรับรู้ถึงประโยชน์

การรับรู้ถึงประโยชน์	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.
สูง	179	82.90	2.91	1.13
ต่ำ	37	17.10	2.40	1.06

จากตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ พบว่า ประชาชนที่มีการรับรู้ถึงประโยชน์ ต่างกัน จะเห็นได้ว่ามีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของกลุ่มใกล้เคียงกัน จึงทำให้มีระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามการรับรู้ถึงประโยชน์

การรับรู้ถึงประโยชน์	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
มาก	179	2.40	1.06	1.90	.10
น้อย	37	2.91	1.13		

จากตาราง 27 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยรวม พบว่า ประชาชนที่มีการรับรู้ถึงประโยชน์ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย

ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t/F	p
เพศ	2.28	.02*
อายุ	5.12	.00*
การศึกษา	3.25	.00*
รายได้	1.22	.30
ที่อยู่	27.91	.00*
การยอมรับผู้นำชุมชน	.00	.27
การรับรู้ถึงประโยชน์	1.90	.10

*p < .05

จากตาราง 28 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามด้านเพศ อายุ การศึกษา รายได้ ที่อยู่ การยอมรับผู้นำชุมชน และการรับรู้ถึงประโยชน์ พบว่า ประชาชนที่เป็นเพศ อายุ การศึกษา และที่อยู่ต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายได้ การยอมรับผู้นำชุมชน และการรับรู้ถึงประโยชน์ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยสรุปสาระสำคัญนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การยอมรับผู้นำชุมชน และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีบริเวณติดชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งประกอบด้วย ประชาชน บ้านเกาะเปริด หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 และบ้านคลองหก หมู่ที่ 7 ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 216 คน จากตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของตารางของเครซีและมอร์แกน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550 : 51 ; อ้างอิงจาก Krejcie and Morgan. 1970. **Determining Sample Size for Research Activities.** P.25) และวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการยอมรับผู้นำ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะ ชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 20 ข้อ

2.2 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัยไปทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

2.2.1 การหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนหมู่ที่ 16 บ้านเกาะแมว ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis)

2.2.2 การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นรวมโดยวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 - 209) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ได้เท่ากับ .94

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 การแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามด้วยตนเอง โดยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง และได้มีการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในบางครัวเรือนที่ตอบแบบสอบถามไม่ครบถ้วน

3.2 จำนวนแบบสอบถามที่แจกไปจำนวน 216 ฉบับ ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 216 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การจัดการกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

4.2 นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ให้ค่าคะแนนในแต่ละข้อและบันทึกผลลงในคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้สรุปผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 64.4 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 64.40 มีอายุมากกว่า 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.50 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 35.60 มีรายได้ 50,001 - 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.60 และคิดเป็นร้อยละ 31.50 มีที่อยู่ บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6

2. การยอมรับผู้นำชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ระดับยอมรับผู้นำชุมชนของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนยอมรับผู้นำชุมชน ในระดับการยอมรับมาก คิดเป็นร้อยละ 87.50

3. การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ระดับการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 82.90

4. การมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล โดยรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.46$) เมื่อวิเคราะห์จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา ($\bar{X} = 2.66$) อยู่ในระดับ ปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม

และประเมินผลโครงการ ($\bar{X} = 2.53$) อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการลงทุน และการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.44$) อยู่ในระดับน้อย

5. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การยอมรับผู้นำ และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกัน

5.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน

5.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตาม อายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน

5.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตาม การศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน

5.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตาม รายได้ พบว่า ประชาชนที่มีระดับรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ไม่แตกต่างกัน

5.5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตาม ที่อยู่ พบว่า ประชาชนที่มีที่อยู่ของครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน

5.6 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตาม การยอมรับผู้นำชุมชน พบว่า ประชาชนที่มีการยอมรับผู้นำชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ไม่แตกต่างกัน

5.7 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามการรับรู้

ถึงประโยชน์ พบว่า ประชาชนที่มีการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี อภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method) ในการระดมความร่วมมือ โดยใช้กฎหมาย ระเบียบแบบแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ซึ่งผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหารเป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผลประโยชน์ (ยูพาพร รูปงาม, 2545 : 8 - 9) ดังนั้นประชาชนจึงมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับน้อยเพราะว่าเกิดจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งที่ใช้ระบบบริหารนั่นเอง ซึ่งไม่ได้เกิดจากความสมัครใจของประชาชนจึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล อยู่ในระดับน้อย ดังที่นางสาวก้อย (นามสมมุติ) ให้สัมภาษณ์ว่า “ประชาชนในหมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 3 เป็นเจ้าของนาทุ่ง ภาคเอกชนเข้ามาช่วยเหลือ ทำให้ชาวบ้านไม่ต้องทำอะไร ส่วนหมู่ที่ 7 บ้านคลอง 6 พื้นที่นี้ไม่มีพื้นที่นาทุ่ง ประชาชนก็ร่วมมือช่วยกันป้องกันแต่เนื่องจากไม่มีงบประมาณในการดำเนินงานจึงชะลอการทำให้ แต่เมื่อมีเงินบริจาคมาก็เริ่มทำกันอีกครั้ง จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลอยู่ในระดับน้อย”

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในชุมชนชายฝั่งทะเล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การยอมรับผู้นำชุมชน และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกัน อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

2.1.1 เพศ

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล แตกต่างกัน พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับ สมหมาย กิตยากุล (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มน้ำแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษา พบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มน้ำแม่สรวย มากกว่าเพศหญิง แสดงว่าเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่สรวยต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจอธิบายว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า เพศ ในสังคมไทย เพศชายและเพศหญิงมีโอกาสที่จะเข้ามามีส่วนร่วมต่างกัน เนื่องจากสังคมไทยมีแนวโน้มจะอบรมเลี้ยงดูเพศหญิงให้มีความอ่อนโยนสุภาพเรียบร้อย โครงสร้างทางกาย และจิตใจ ลักษณะนี้ย่อมส่งผลต่อบุคลิกภาพเจตคติ แนวคิดและพฤติกรรมของเพศทั้งสอง ดังนั้น เพศที่แตกต่างกันน่าจะมีบทบาทที่แตกต่างกันด้วย ดังแนวคิดของ สมควร สุรภพพิศิษฐ์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่มีแนวความคิดว่าเพศชายและเพศหญิงมีโอกาสที่จะเข้ามามีส่วนร่วมต่างกัน โดยที่สังคมไทยมีค่านิยมว่า ผู้ชายต้องเป็นผู้นำ ผู้หญิงต้องเป็นผู้ตาม กิจกรรมเพื่อส่วนรวมมักเป็นเรื่องของผู้ชาย

2.1.2 อายุ

จากการวิจัยพบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุรยุทธ หลิมตระกูล (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ผู้ที่มีอายุมากมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย แสดงว่าอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน ดังที่นายบอย (นามสมมุติ) ประชาชนหมู่บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 ให้สัมภาษณ์ว่า “อายุ ในสังคมทุกๆ ไป ผู้ที่มีอายุมากกว่ามีโอกาสที่จะได้พบเห็นประสบการณ์ต่างๆ

และมีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ มากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ในสังคมไทยผู้อาวุโสกว่ามักจะได้รับความเชื่อถือ ได้รับการคัดเลือกเข้ามาบริหารจัดการในกิจกรรมของส่วนร่วมในชุมชนเสมอ”

2.13 การศึกษา

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับสุรยุทธ หลิมตระกูล (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ผู้ที่มีการศึกษามากมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย แสดงว่าอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญของสถิติ ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ทำให้คนเราเกิดการพัฒนาทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ การศึกษาเป็นการพัฒนาคนในด้านกายภาพ อารมณ์ และสติปัญญา เพื่อให้มีความมั่นคงทางอารมณ์ ความคิด ความประพฤติดี มีความรู้ มีความเฉลียวฉลาดและมีวิจรรณญาณ คนในชนบทมักยกย่องและปฏิบัติตามผู้ที่มีความรู้มากกว่า โดยปกติคนได้รับการศึกษาสูงย่อมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวส่วนใหญ่มากกว่าคนที่ได้รับการศึกษาต่ำ ดังแนวคิดของ สมควร สุรภพิศิษฐ์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่มีแนวความคิดว่า การศึกษานั้นมีส่วนร่วมให้เกิดความคิด รู้จักตนเอง รู้จักชีวิตเข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม ทำให้คนมีส่วนร่วมอยู่ด้วยดีขึ้น คนในชนบทมักยกย่องคนที่มีความรู้เหตุการณ์เหตุการณ์ต่างๆ ได้กว้างกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย

2.1.4 รายได้

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีระดับรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับ สรศักดิ์ จันทร์สว่าง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านวังกะ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จากการศึกษาพบว่ารายได้ไม่มีความสัมพันธ์ หรือไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านวังกะ ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน ดังที่นายโชค (นามสมมุติ)ประชาชนหมู่บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6 ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันก็มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลได้เท่ากัน

เนื่องจากการมีส่วนร่วมนั้นไม่ได้หมายความว่าต้องนำเงินของตัวเองไปลงทุนซื้อของหรืออุปกรณ์ต่างๆ แต่ในเรื่องของการใช้เงินนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งของเงินงบประมาณของอบต. มากกว่าจะเป็นเงินของผู้นำเอง และในบางพื้นที่ ก็มีภาคเอกชนในเรื่องนี้อยู่แล้ว จึงทำให้ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลไม่แตกต่างกัน”

2.1.5 ที่อยู่

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีที่อยู่ของครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีที่อยู่ของครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานข้างต้น ซึ่งขัดแย้งกับ สุวิชาณ สุวรรณาคะ (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์ป่าชุมชนเทือกเขาทะเลลาย เขตตำบลนายายอามและตำบลวังใหม่ อำเภอนายอาม จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มี ภูมิลำเนา ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาและอนุรักษ์ป่าชุมชนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า ประชาชนที่มีที่อยู่ของครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน จากการสัมภาษณ์ นางสาว รุ่ง (นามสมมุติ) ประชาชนหมู่บ้านคลองหก หมู่ที่ 7 ให้สัมภาษณ์ว่า “ประชาชนอาศัยอยู่กันคนละพื้นที่ และแต่ละพื้นที่ก็มีปัญหามากน้อยไม่เท่ากัน เช่น หมู่บ้านคลองหก หมู่ที่ 7 ประชาชนจึงมีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนมากที่สุด เนื่องจากบริเวณมีพื้นที่อยู่ติดกับชายฝั่งทะเล จึงไม่มีพื้นที่ทำนาทุ่ง ซึ่งทำให้การกัดเซาะมีอัตราสูงกว่าบริเวณอื่น และได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งยังไม่มีภาคเอกชนลงมาช่วยเหลือเหมือนพื้นที่อื่น จึงทำให้ประชาชนและผู้นำครัวเรือนต้องทำการป้องกันแบบภูมิปัญญาชาวบ้านเท่าที่ทางประชาชนจะทำได้ได้แก่กำแพงไม้ไผ่มาปัก แล้วเอายางรถยนต์สวมเพิ่มความแข็งแรง และเป็นการตัดตะกอนดินทรายไว้ให้ตกตะกอนหลังกำแพงไม้ไผ่ ซึ่งได้งบช่วยเหลือจากจังหวัด รวมทั้งหาได้เองตามธรรมชาติ และลงแรงช่วยกันปักไม้ไผ่เป็นแนว จึงทำให้ประชาชนที่มีที่อยู่ของครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน”

2.2 การยอมรับผู้นำชุมชน

จากการวิจัย พบว่า การยอมรับผู้นำชุมชน พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีการยอมรับผู้นำชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกัน ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีการยอมรับผู้นำชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลไม่แตกต่างกันอย่าง ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ โกลิทธิ

นิลรัตน์ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการกำแพงไม้ไผ่ เพื่อป้องกันการกร่อนของดินชายฝั่งทะเลบ้านสี่ลิ่ง ตำบลคลองด่าน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา พบว่า ราษฎรที่มีการยอมรับผู้นำแตกต่างกันทำให้มีส่วนร่วมของราษฎรไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า ประชาชนที่มีการยอมรับผู้นำชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลไม่แตกต่างกัน จากการสัมภาษณ์ นายโป้ท (นามสมมุติ) ประชาชนบ้านเกาะเปริดหมู่ที่ 1 ให้สัมภาษณ์ว่า “ในเรื่องของการยอมรับผู้นำชุมชนนั้น ในหมู่บ้านของเรามีการยอมรับผู้นำชุมชนอยู่แล้ว และเมื่อนำผู้นำชุมชนจะดำเนินงานหรือโครงการใดๆ ในพื้นที่ ประชาชนในหมู่บ้านก็ให้ความร่วมมือด้วยดีเป็นเรื่องปกติ จึงทำให้ประชาชนที่มีการยอมรับผู้นำชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลไม่แตกต่างกัน”

2.3 การรับรู้ถึงประโยชน์

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแตกต่างกันผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเลที่มีการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ โกสสิทธิ์ นิลรัตน์ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการกำแพงไม้ไผ่เพื่อป้องกันการกร่อนของดินชายฝั่งทะเลบ้านสี่ลิ่ง ตำบลคลองด่าน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา พบว่า ราษฎรได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนที่มีการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ไม่แตกต่างกัน จากการสัมภาษณ์นายโป้ท (นามสมมุติ) ประชาชนบ้านเกาะเปริดหมู่ที่ 1 ให้สัมภาษณ์ว่า “ประชาชนที่มีการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลที่สูงเหมือนกันนั้นก็ทำให้ปะส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเลมากเช่นกันด้วย”

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 รัฐบาลควรกำหนดคนโยบายการสร้างงานเกี่ยวกับการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลให้กับผู้นำชุมชนชายฝั่งทะเล เพื่อผู้นำชุมชนจะถือนำไปปฏิบัติกับพื้นที่ของตนเอง และเป็นการสร้างความศรัทธาแก่ประชาชนให้เห็นความสำคัญของการยอมรับผู้นำชุมชนของชุมชนตนเองเพิ่มมากขึ้น

1.2 รัฐบาลควรส่งเสริมสนับสนุนนโยบายเกี่ยวกับการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล เพื่อเป็นการย้ำเตือนให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งอย่างแท้จริง

1.3 รัฐบาลควรกำหนดนโยบายการป้องกันและการแก้ไขปัญหาคัดเซาะชายฝั่งระดับประเทศและระดับพื้นที่อย่างจริงจัง เพื่อที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้นำในแต่ละชุมชนจะได้นำไปปฏิบัติและนำไปร่วมมือกันป้องกันชายฝั่งให้พัฒนาดียิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อเป็นสร้างการชักจูงให้ประชาชนมีส่วนร่วมในชุมชนในการป้องกันปัญหาคัดเซาะชายฝั่งอีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์โดยผ่านผู้นำชุมชน และควรส่งเสริมบทบาทของผู้นำชุมชนให้ชักจูงประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน บริหารจัดการ ในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ให้มากยิ่งขึ้น เพราะประชาชนชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีการยอมรับผู้นำชุมชนอยู่ในระดับสูง

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริม สนับสนุน โดยการจัดฝึกอบรมหลักสูตรด้านการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลให้มากขึ้น เพื่อประชาชนจะได้รับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล และสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจด้านการป้องกันมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการป้องกันป่าชายเลน ได้เป็นอย่างดี

2.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทชุมชนนั้น เพื่อให้ประชาชนในชุมชนเกิดเห็นความสำคัญของปัญหา และพร้อมที่จะร่วมมือกันป้องกันและพัฒนาชุมชนไปพร้อมๆ กัน

3. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

3.1 ควรทำการวิจัยลักษณะเดียวกันนี้ ในเชิงคุณภาพ กับคณะผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตที่รับผิดชอบชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

3.3 ควรทำการศึกษาลักษณะเดียวกันนี้ โดยเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายเป็นคณะผู้บริหารข้าราชการ พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล ว่ามีส่วนร่วมในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ในฐานะของผู้นำชุมชน

บรรณานุกรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2551ก). **โครงการศึกษาเพื่อจัดแนวทางการจัดการทรัพยากรบริเวณชายฝั่งทะเลจังหวัดสมุทรปราการ/กรุงเทพมหานคร (บางขุนเทียน) และจังหวัดสมุทรสาคร**. รายงานฉบับสมบูรณ์ (เล่ม 1 : จังหวัดสมุทรปราการ). กรุงเทพฯ : กลุ่มภารกิจด้านทรัพยากรธรรมชาติ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- _____. (2551ข). **โครงการศึกษาเพื่อจัดแนวทางการจัดการทรัพยากรบริเวณชายฝั่งทะเลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.dmcr.go.th/dmcr2009/index.php>. 28 มกราคม 2553.
- กวี วงศ์พุด. (2539). **ภาวะผู้นำ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี.
- โกวิท พวงงาม. (2545). **การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน**. ม.ป.พ.
- โกสิทธิ์ นิลรัตน์. (2547). **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการกำแพงไม้ไผ่เพื่อป้องกันการกร่อนของดินชายฝั่งทะเลในพื้นที่ป่าชายเลนบ้านสี่ลิ่ง ตำบลคลองด่าน อำเภอบางปะอินจังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การบริหารทรัพยากรป่าไม้). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. (มีนาคม 2551). **รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการดำเนินการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเสนอต่อกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. (2554). **ทะเลมหาสมุทร และลักษณะภูมิประเทศที่เกิดจากคลื่น**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.mutphysics.com/charud/naturemystery/sci3/geology/chp_10.pdf. 12 มีนาคม 2554.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ดวงนภา สิทธิธรรม. (2544). **การมีส่วนร่วมของบุคลากรสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินีที่มีต่อโครงการโรงพยาบาลสีเขียว**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธวัช สิทธิกิจโยธิน. (2543). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลคลองโคน อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ชานินทร์ ศิลปจารุ. (2550). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ : วี อินเทอร์เน็ต.
- ธีระยุทธ ภู่เพ็ชร์. (2535). สภาพแวดล้อมและนิเวศวิทยาชายฝั่งทะเล. กรุงเทพฯ :
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐานเทคนิคและกรณีตัวอย่าง.
กรุงเทพฯ : วี อินเทอร์เน็ต.
- บรรณรักษ์ เสริมทอง. (2543). ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ที่มีผลต่อการพึงพิงผลผลิตจากป่าและ
การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
คลองนาคา จังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บำรุง คูหา. (พฤศจิกายน 2546). “ป่าคือฐานชีวิต,” ข่าวสารป่ากับชุมชน. 10 (19) : 17.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2542). รายงานการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ในการ
ดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา. ปทุมธานี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ประเวศ วสี. (2532). วิกฤตหมู่บ้านไทยทางออกและอนาคตอยู่ที่ไหน. กรุงเทพฯ : หมู่บ้าน.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2543). การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน : จากแนวคิด
สู่ปฏิบัติการวิจัยในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พจนารถ กริ่งไกร. (2545). การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชนในการจัดการ
แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม : กรณีศึกษา ตำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย
จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุพาพร รูปงาม. (2545). การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานงบประมาณ ในการปฏิรูประบบราชการ.
ภาคินพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการพัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ :
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรรัตน์ ตรีชนวัต. (2543). ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะ
ชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากน้ำเพชรบุรี จ.เพชรบุรีถึงปากแม่น้ำปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์.
วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (นิเทศศาสตร์พัฒนาการ). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเชียร วิทยอุดม. (2550). การพัฒนาองค์กร : **Organization Development**. กรุงเทพฯ :
ธนัชชาการพิมพ์.
- วิฑูรย์ วิริยะสกุลธรรม. (2546). “องค์ประกอบของธรรมาภิบาล,” ข่าวสารป่ากับชุมชน. 10 (19) :

- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2546). การบริหารและจัดการเทศบาลในยุคปฏิรูปการเมือง. กรุงเทพฯ : โฟร์เฟซ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2539). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- ศิลป์คม เอี่ยมวงศ์. (2543). การมีส่วนร่วมของกำนันในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (นโยบายและการวางแผน). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมควร สุรภพพิศิษฐ์. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ ปีที่ 50 จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (นโยบายและการวางแผน). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมชาย วิริภิมย์กุล. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน กรณีศึกษา : ป่าชุมชนบ้านโคกสันติสุข ตำบลวังหมี อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมหมาย กิตยากุล. (2542). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์พื้นที่ลุ่มน้ำแม่สรวยจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สรศักดิ์ จันทร์สว่าง. (2546). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านวังกะ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สิงขร รัศมีมณี. (2545). สิ่งจูงใจสำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมไฟป่าพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงบ้านโพนสว่าง-ป่าปลาบึก อำเภอปลาบึก จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สิน สินสกุล. (2545). การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย. กรุงเทพฯ : กองธรณีวิทยากรมทรัพยากรธรณี.
- สุชาดา จักรพิสูทธิ์. (มิถุนายน-สิงหาคม 2547). "การศึกษาทางเลือกของชุมชน," ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 27 (4) :18 - 23.
- สุทัศนีย์ มุขประภาต. (2545). ภาวะผู้นำ. ฉะเชิงเทรา : สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์.
- สุรยุทธ หลิมตระกูล. (2544). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษาเฉพาะกรณีป่าชุมชนบ้านห้วยสะพาน ตำบลหนองโรง อำเภอดงหลวง จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กาญจนบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

- สุวิชาณ สุวรรณาคะ. (2552). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์ป่าชุมชนเทือกเขาตะนาว เขตตำบลนายายอามและตำบลวังใหม่ อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อคิน รพีพัฒน์. (2527). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทสภาพสังคมไทย**. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. (2547). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข.
- องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเปริด. (2552). **โครงสร้างประชากร**. (ออนไลน์) แหล่งที่มา : www.kohperd.go.th. 20 มิถุนายน 2554.
- อภิัญญา กังสนารักษ์. (2544). **รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิภาพระดับคณะของสถาบันอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cronbach, L.J. (1990). **Essentials of Psychological Testing**. 5 th ed. New York : Collins.
- World Health Organization. (1981). **Community Involvement in Health for Primary Health Care**. New York : Organization.
- Likert, R., and Likert, J. (1993). **New way of managing conflict**. New York : McGraw-Hill.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษยา ประทุมยศ อาจารย์ประจำ
คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. ว่าที่เรือตรี ดร.เอกชัย กิจเกษมเจริญ รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
3. อาจารย์ฉัตรสุภาวดี ทรัพย์อุบลัมภ์ อาจารย์ประจำ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
4. อาจารย์เพชรสวัสดิ์ กันคำ อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
5. นายเอกณรงค์ ผลบุญมา ผู้จัดการฝ่ายแผนกระบบภูมิสารสนเทศ
บริษัท บุญรอดเทรดดิ้ง จำกัด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษยา ประทุมยศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางรุจาพร ไชยพงษ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณกฎ เป็นประธานที่ปรึกษา และ อาจารย์ ดร.ทรงธรรม ไชยพงษ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุณิสา อิมเอิบ)
รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ว่าที่เรือตรี ดร.เอกชัย กิจเกษมเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางรุจพร ไชยพงษ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมงสิงห์ จังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล สุวรรณภู เป็นประธานที่ปรึกษา และ อาจารย์ ดร.ทรงธรรม ไชยพงษ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุณิสา อิมเอิบ)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายณัฐวุฒิ ทรัพย์อุปถัมภ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางรุจาพร ไชยพงษ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภู เป็นประธานที่ปรึกษา และ อาจารย์ ดร.ทรงธรรม ไชยพงษ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุณิสตา อิมเอิบ)
รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน อาจารย์เพชรสวัสดิ์ กันคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางรุจาพร ไชยพงษ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมงสิงห์ จังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณคุณ เป็นประธานที่ปรึกษา และ อาจารย์ ดร.ทรงธรรม ไชยพงษ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุณิสา อิมเอิบ)
รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๓-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายเอกณรงค์ ผลบุญมา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางรุจาพร ไชยพงษ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมงสิงห์ จังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภู เป็นประธานที่ปรึกษา และ อาจารย์ ดร.ทรงธรรม ไชยพงษ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุมิสา อัมเอิบ)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ ใช้เฉพาะในการเก็บข้อมูลทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาปริญญาโท สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี วัตถุประสงค์ของแบบสอบถามฉบับนี้ ต้องการทราบเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และที่อยู่

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการยอมรับผู้นำชุมชนของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล ของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ข้อมูลที่ตอบในแบบสอบถามจะใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น และจะเก็บไว้เป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลจะจัดทำออกมาในรูปของกลุ่มบุคคล ดังนั้นจึงไม่ส่งผลกระทบต่อสถานภาพของท่านแต่ประการใด

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางรุจาพร ไชยพงษ์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในชุมชนชายฝั่งทะเล
ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าคำตอบให้ตรงกับ
ความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับตัวท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

1. ไม่ได้เรียน
 2. ประถมศึกษา
 3. มัธยมศึกษาตอนต้น
 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย
 5. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
 6. อนุปริญญา/เทียบเท่า (ปวท./ปวส.)
 7.ปริญญาตรี
 8. สูงกว่าปริญญาตรี

4. รายได้ของครัวเรือนของท่านต่อปี เป็นเงิน..... บาท/ปี

5. ที่อยู่

1. เกาะเปริด หมู่ที่ 1
 2. เกาะเปริด หมู่ที่ 2
 3. เกาะเปริด หมู่ที่ 3
 4. บ้านปากคลอง หมู่ที่ 6
 5. บ้านคลองหก หมู่ที่ 7

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการยอมรับผู้นำชุมชนของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์
จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างคำถามในแต่ละข้อ ที่ท่านมีความคิดเห็นว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” เพียงข้อละคำตอบเดียว และขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1. ท่านรู้สึกศรัทธาและได้พบปะกับผู้นำชุมชนบ่อย ๆ		
2. ท่านให้ความร่วมมือกับผู้นำชุมชนในโอกาสต่าง ๆ		
3. ท่านให้ความมั่นใจในความรู้ความสามารถของผู้นำชุมชน		
4. ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดต่าง ๆ ของผู้นำชุมชน		
5. ท่านรู้สึกพอใจกับผลงานของผู้นำชุมชน		
6. เวลาท่านมีปัญหาเดือดร้อนในเรื่องต่าง ๆ เช่น การทะเลาะเบาะแว้ง การประกอบอาชีพ การเงิน ฯลฯ ท่านจะนำไปปรึกษาผู้นำชุมชน		
7. ผู้นำชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ		
8. ผู้นำชุมชนให้การยอมรับความคิดเห็นของท่าน และให้การยอมรับบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนเสมอ		
9. ผู้นำชุมชนให้ความสำคัญกับท่านและบุคคลอื่น ๆ ในชุมชน		
10. ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำ พร้อมทั้งมีความใส่ใจในการดำเนินการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล		

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล
ในชุมชนชายฝั่งทะเล ของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์
จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างท้ายคำถามในแต่ละข้อ ที่ท่านมีความคิดเห็นว่า
“ใช่” หรือ “ไม่ใช่” เพียงข้อละคำตอบเดียว และขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งทำให้การกัดเซาะชายฝั่งทะเลลดลง		
2. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งไม่ได้สร้างมลภาวะให้กับสิ่งแวดล้อม		
3. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งทำให้ระบบนิเวศป่าชายเลนดีขึ้นและ ทำให้มีสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ เพิ่มจำนวนมากขึ้น		
4. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งช่วยลดความรุนแรงของคลื่นลมและ กระแสน้ำทะเล		
5. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งช่วยให้น้ำจืดจืดน้ำได้มากขึ้น		
6. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งช่วยลดการอพยพย้ายถิ่นของประชาชน ที่อยู่ชายฝั่งทะเล		
7. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งช่วยสร้างงานให้แก่ประชาชนในพื้นที่		
8. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งช่วยให้ประชาชนมีไม้ใช้สอยมากขึ้น โดยเฉพาะ ไม้โกงกาง		
9. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งได้ดำเนินการจนทำให้เกิดแนวกันชน ธรรมชาติได้อย่างถาวร ถือว่าเป็นความภาคภูมิใจของตัวท่านและหมู่บ้าน		
10. การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันชายฝั่งได้เสริมสร้างให้ประชาชนในหมู่บ้าน ตระหนักถึงความสำคัญของดินและป่าชายเลน		

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลเกาะเปริด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างท้ายคำถามในแต่ละข้อที่ตรงกับการมีส่วนร่วมของท่านมากที่สุด เพียงข้อละคำตอบเดียว และขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

การมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	ไม่มีส่วนร่วม (1)
การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา 1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการศึกษาถึงสาเหตุการกัดเซาะชายฝั่งทะเล 2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการพูดคุยกับบุคคลในชุมชน เกี่ยวกับปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล 3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาเรื่องการกัดเซาะชายฝั่งทะเล 4. ท่านได้มีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการคิดหาวิธีแก้ไขปัญหการกัดเซาะชายฝั่งทะเล 5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการสำรวจสภาพพื้นที่ชายฝั่งทะเล					
การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม 1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดขอบเขตของการป้องกันกัดเซาะชายฝั่งทะเลร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ 2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล โดยการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้กับโครงการเพื่อให้เกิดประโยชน์ และช่วยรักษาสภาพแวดล้อม					

การมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	ไม่มี ส่วนร่วม (1)
<p>3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่ของท่าน เพื่อใช้เป็นโครงการตัวอย่างในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะให้แก่ชุมชนอื่น ๆ ที่ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน</p> <p>4. ท่านมีส่วนร่วมประชุมวางแผนการดำเนินงาน โครงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง</p> <p>5. ท่านร่วมเป็นกรรมการในการวางแผนการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง</p> <p>การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน</p> <p>1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้บุคคลอื่นในพื้นที่เข้าร่วมโครงการ</p> <p>2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและร่วมดำเนินกิจกรรมการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง</p> <p>3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อนำมาจัดทำกิจกรรมการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง</p> <p>4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเป็นลูกจ้างหรือจัดหาคนงานเข้าร่วมกิจกรรมการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง</p> <p>5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการบริจาคอุปกรณ์หรือทรัพย์สินเพื่อนำมาช่วยทำกิจกรรมการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง</p>					

การมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่งทะเล	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	ไม่มี ส่วนร่วม (1)
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการ 1. ท่านได้มีส่วนร่วมติดตามและตรวจสอบปัญหาการการชะเซชายฝั่งในพื้นที่ที่เพิ่มขึ้น 2. ท่านได้มีส่วนร่วมติดตามและตรวจสอบการเพิ่มขึ้นวิธีการป้องกันและของจำนวนประชาชนที่เข้าร่วมการดำเนินงาน 3. ท่านได้มีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลการทำงานของเจ้าหน้าที่โครงการ 4. ท่านได้มีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบกิจกรรมป้องกันการกัดเซชายฝั่งเมื่อพบว่าพื้นที่ของโครงการถูกทำลาย 5. ท่านได้มีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลด้านการยอมรับต่อโครงการและการให้ความร่วมมือจากผู้นำและทุก ๆ ฝ่ายในชุมชน					

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่กรุณาให้ข้อมูลในแบบสอบถาม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางรุจาพร ไชยพงษ์
เกิดวันที่	1 พฤษภาคม 2525
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
สถานที่ปัจจุบัน	11/11 หมู่ 6 ตำบลพลวง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน	นักวิชาการ
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2543	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนคาราวินาลัย จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. 2547	วิทยาศาสตรบัณฑิต วท.บ. (ภูมิศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. 2555	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี